

Kortutbildade i Stockholms stad

EN KARTLÄGGNING AV GRUPPEN OCH DESS ETABLERING
PÅ ARBETSMARKNADEN

Innehåll

1. Inledning	3
1.1 Bakgrund till uppdraget.....	3
1.2 Målgruppen för rapporten	3
1.3 Data.....	4
2. Beskrivning av målgruppen	5
2.1 Vilka är kortutbildade?	5
2.2 Översikt av de kortutbildade	5
2.2.1 Hur många personer är kortutbildade i Stockholm?.....	5
2.2.2 Kön och åldersfördelningar	6
2.2.3 Bakgrund	7
2.2.4 Kortutbildade över tid	8
2.2.5 Vistelsetid	9
2.3 Uppdelning av de kortutbildade.....	10
3. Kortutbildades etablering och försörjning	12
3.1 Förvärsarbete	13
3.1.1 Var förvärsarbetar de kortutbildade?	14
3.1.2 Förvärsarbetande mellan 20-24 år	15
3.2 Anknytning till arbetsmarknaden och etableringsgrad	16
3.2.1 Definitioner	16
3.2.2 Anknytning och Etablering.....	17
3.2.3 Etableringsgrad inom gruppen kortutbildade	17
3.2.4 Arbetslöshet.....	19
3.3 Individier som varken är i arbete eller studier.....	22
3.4 Ohälsotal	22
4. Kartor	24
4.1 Andel kortutbildade per stadsdel.....	24
4.2 Förändring av andel kortutbildade 2008-2013.....	24
4.3 Etableringsgrad och andel med utbildning kortare än 9 år	25
5. Slutsatser	30

1. Inledning

1.1 Bakgrund till uppdraget

Denna rapport är en av två delar i ett uppdrag som syftar till att kartlägga kortutbildade personer i Stockholms stad. Gruppen kortutbildade definieras personer som högst har en förgymnasial utbildning och är i förvärvsarbetande ålder. Målet med rapporten är att på olika sätt belysa denna grupp personer och vara ett underlag för kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm, inom ramen för utvecklingsområdet arbete och försörjning. Frågeställningar som rapporten ska besvara:

- Kartlägga målgruppen. Hur många personer är kortutbildade, hur ser kön och åldersfördelning ut jämfört med övriga befolkningen och vad har dessa personer för bakgrund?
- Förutsättningar på arbetsmarknaden. Hur hög är etableringsgraden, sysselsättningen och arbetslösheten för kortutbildade jämfört med övriga befolkningen?
- Hur varierar andelen kortutbildade över olika områden i Stockholm? Hur stor är gruppen i ett historiskt perspektiv?

Uppdraget genomförs inom ramen för ”2 A1.18 Tilläggsuppdrag till uppdrag 2A.1 Basstatistik och prognoser”.

1.2 Målgruppen för rapporten

Den främsta målgruppen i rapporten är kortutbildade personer, dvs. personer som högst har en förgymnasial utbildning, i åldrarna 20-64 år. En stor målgrupp med avseende på ålder har valts mot bakgrund av att tidigare insatser från Stockholms Stad för personer med låg utbildningsnivå mestadels har riktats främst mot yngre personer i åldrarna.¹ Förhoppningen är att identifiera ”osynliga” personer – det vill säga personer som inte är i kontakt med Arbetsförmedlingen eller socialtjänsten. Syftet är att studera denna grupp personer närmare för att öka kunskapen om gruppens sammansättning och eventuella behov, detta för att möjliggöra en mer riktad och effektiv informationsspridning.

¹ Notera att personer 16-19 år är exkluderade från målgruppen då majoriteten av dessa personer är kortutbildade per definition då gruppen mestadels omfattar unga som ännu inte har slutfört gymnasiet.

Värt att notera är att de kortutbildade i vissa stycken i rapporten delas upp i undergrupper efter längd på utbildningen – i dessa fall kommer benämningen kortutbildade alltid att syfta på samtliga personer i Stockholms stad som högst har en förgymnasial utbildning.

1.3 Data

Data till studien kommer från två källor, Stockholms Stads områdesdatasystem (ODS) och Statistiska Centralbyråns Registerbaserade Aktivitetsstatistik (RAKS). Tabell 1 nedan visar vilken datakälla som används för statistik inom vilket ämnesområde i rapporten.

Tabell 1 Datakällor för den statistik som presenteras i rapporten Kortutbildade i Stockholms stad

Ämnesområde	Källa
Befolkning (utbildningsnivå, kön, etc.)	ODS
Etableringsgrader och anknytning	RAKS
Förvärvsarbete och aktivitet	RAKS
Arbetslöshet	RAKS
Bransch och sektorsindelad statistik	ODS
Ohälsostatistik	ODS
Områdesindelad statistik	ODS och RAKS

Den statistik som presenteras i rapporten är registerbaserad statistik för 2013, vilket är det senast tillgängliga året (detta då registren grundas på information om taxerad förvärvsinkomst). Den registerbaserade aktivitetsstatistiken har tagits fram av SCB sedan mitten av 00-talet med syftet att visa en mer komplett bild av olika gruppers anknytning till arbetsmarknaden sett över ett kalenderår. En mer utförlig beskrivning utav RAKS finns i avsnitt 3.

2. Beskrivning av målgruppen

2.1 Vilka är kortutbildade?

I denna analysrapport är målgruppen boende i Stockholms stad som har förgymnasial utbildning som högsta utbildningsnivå – en grupp som i fortsättningen att hänvisas till som kortutbildade personer. Fokus i denna studie finns på samtliga kortutbildade i åldrarna 20-64 år då det främst är dessa personer som berörs av planerade insatser från Stockholms stad.² I detta kapitel presenteras beskrivande statistik över de kortutbildade, och oftast i relation till följande två grupper:

- Personer som har en gymnasial utbildning eller högre³. Denna grupp benämns "Lägst gymnasieutbildning" i tabeller och diagram i rapporten.
- Personer vars utbildningsnivå inte finns tillgänglig i den officiella statistiken. Denna grupp benämns "Uppgift saknas" i tabeller och diagram i rapporten.

Att statistik för de kortutbildade relateras till personer med en gymnasial utbildning eller högre innebär att karaktäristiska drag för de kortutbildade kan identifieras – vilket i sin tur förenklar riktade insatser mot denna grupp. Personer utan uppgift om utbildning särredovisas då det ofta finns bakomliggande orsaker till att uppgifter om utbildningsnivå saknas för vissa personer. Enligt SCB⁴ saknar utrikes födda uppgift om högsta utbildning i betydligt större utsträckning än inrikes födda. I befolkningen i åldrarna 20–64 år saknar 1,7 procent uppgift om högsta utbildning, andelen bland inrikes födda uppgår till 0,4 procent och bland utrikes födda hela 6,6 procent. Bland de som nyligen invandrat till Sverige är denna andel ännu högre då det tar tid innan samtliga uppgifter om dessa personer registreras i Utbildningsregistret. Universitets- och högskolerådet har i uppdrag att bedöma avslutad utländsk gymnasie-, yrkeshögskole- samt akademisk utbildning. För yrken som kräver legitimationer såsom lärare och vårdyrken är det respektive ansvarig myndighet som ansvarar för valideringen (till exempel Skolverket och Socialstyrelsen). För att validera reell kompetens inom specifika branscher används valideringsmodeller som finns för yrken inom ett tjugotal branscher. Dessa bygger på yrkes- och kompetenskrav som har framtagits av företrädarna av respektive bransch. Det har fram tills nyligen saknats systematik vad gäller validering av nyanlända invandrades utbildning, Arbetsförmedlingen fick år 2014 ett regeringsuppdrag att utveckla metoderna för och öka omfattningen av validering av nyanlända invandrades kompetens⁵, ett arbete som fortfarande pågår. Detta sker på Arbetsförmedlingens lokala kontor i deras etableringsverksamhet. Arbetsförmedlingens mål är att öka omfattningen av (1) bedömning av utländsk utbildning, (2) validering enligt branschmodell (3) meritportfölj (4) yrkeskompetensutbildning.

2.2 Översikt av de kortutbildade

Sammansättningen av gruppen kortutbildade kommer nedan att presenteras med avseende på kön, ålder, bakgrund, etableringsgrad och sysselsättning samt hur gruppens storlek har förändrats över tid.

2.2.1 HUR MÅNGA PERSONER ÄR KORTUTBILDADE I STOCKHOLM?

Befolkningen i Stockholms stad i åldrarna 20-64 år var 577 000 personer år 2013. Av dessa var 57 000 personer kortutbildade vilket motsvarar 10 procent av befolkningen. 16 000 personer i dessa

² Detta sker med undantag för stycket om ohälsotal som omfattar personer i åldrarna 16-64 år. Orsaken till detta är att åldersindelning i ODS är begränsad på detta område.

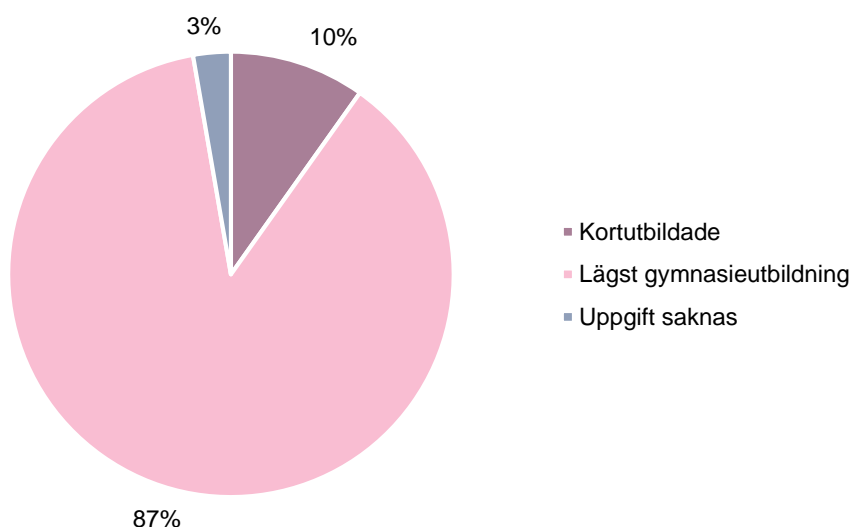
³ Individer som har påbörjat men inte nödvändigtvis slutfört en gymnasial utbildning eller motsvarande ingår i denna kategori.

⁴ Tema utbildning, rapport 2014:6. Utbildningsbakgrund bland utrikes födda. SCB.

⁵ <http://www.arbetsformedlingen.se/Om-oss/Var-verksamhet/Rapporter/Aterrapportering/2015-02-20-Uppdrag-till-Arbetsformedlingen-att-utveckla-metoderna-for-och-omfattningen-av-validering-av-nyanlandas-kompetens-.html>

åldrar saknade uppgifter om utbildningsnivå vilket motsvarade 3 procent av befolkningen. Resterande 504 000 personer, eller 87 procent, hade en gymnasial utbildning eller högre.

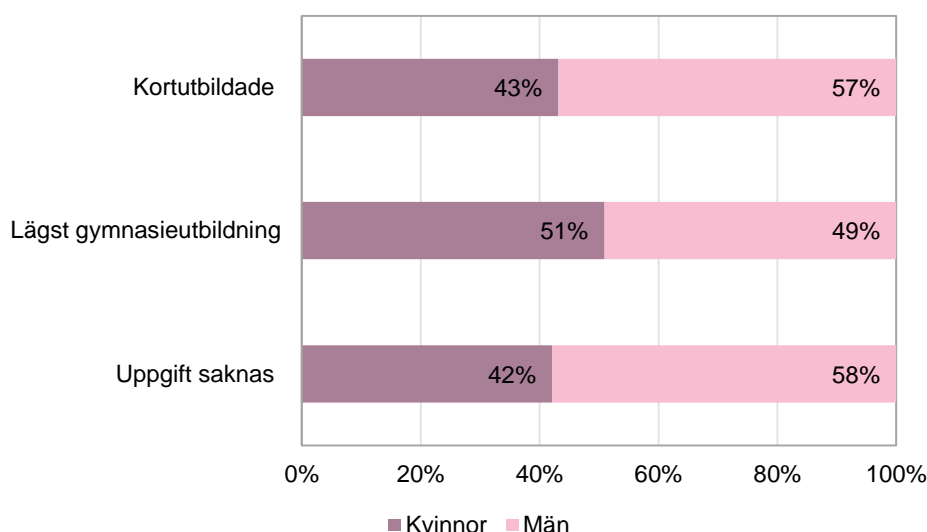
Figur 1 Procentuell fördelning av samtliga boende i åldrarna 20-64 år i Stockholms stad efter utbildningsnivå.

2.2.2 KÖN OCH ÅLDERSFÖRDELNINGAR

Som Figur 2 visar skiljer sig könsfördelningen för de kortutbildade i åldrarna 20-64 år från de med högre utbildningsnivå – av kortutbildade i förvärsarbetande ålder är 43 procent kvinnor och 57 procent män medan fördelningen mellan könen är nästan helt jämn för de med högre utbildningsnivå. Könsfördelningen för personer utan uppgift om utbildningsnivå liknar den för de kortutbildade – 42 procent är kvinnor och 58 procent är män.

Figur 2 Könsfördelning för kortutbildade, lägst gymnasieutbildning samt uppgift saknas

Tabell 2 på nästa sida visar åldersfördelningen för samtliga åldrar indelade i 5-års klasser för kortutbildade, personer med gymnasial utbildning eller högre samt uppgift saknas. Vad som tydligt kan ses är att en stor del av gruppen kortutbildade utgörs av personer mellan 16 och 19 år. Detta beror dock till stor del på att en persons högsta utbildningsnivå mäts efter om man har färdigställt en utbildning eller inte – vilket är något de flesta personer i dessa åldrar inte ännu hunnit göra. I övrigt

syns en relativt jämn åldersfördelning för kortutbildade personer, vilket särskiljer denna grupp. Personer med högre utbildningsnivå och uppgift saknas är relativt sett fler i de yngre åldersgrupperna vilket visas av att andelen kortutbildade av samtliga personer ökar med varje åldersklass vilket delvis kan bero på att en del av de kortutbildade består av äldre personer med folkskoleutbildning.

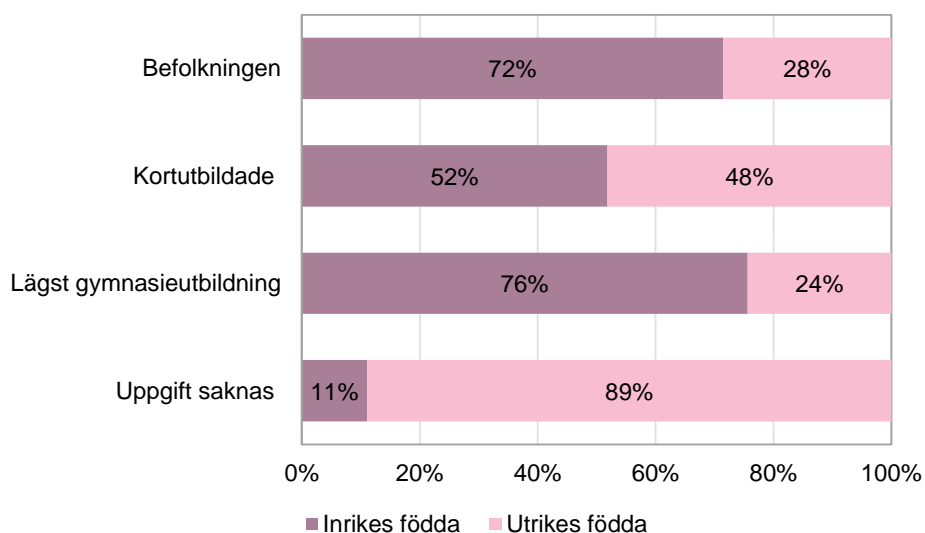
Tabell 2 Åldersfördelning för kortutbildade, lägst gymnasieutbildning samt uppgift saknas.

Ålder	Utbildningsnivå			Samtliga	% kortutb. av samtliga
	Kortutbildade	Lägst gymnasieutbildning	Uppgift saknas		
16-19 år	23 703	6 752	2 849	33 304	71%
20-24 år	6 006	50 620	2 510	59 136	10%
25-29 år	6 333	74 293	3 658	84 284	8%
30-34 år	7 063	75 722	3 509	86 294	8%
35-39 år	5 957	64 203	2 214	72 374	8%
40-44 år	5 757	56 719	1 368	63 844	9%
45-49 år	6 250	53 695	901	60 846	10%
50-54 år	6 443	47 589	671	54 703	12%
55-59 år	6 673	43 009	492	50 174	13%
60-64 år	6 241	38 476	437	45 154	14%

2.2.3 BAKGRUND

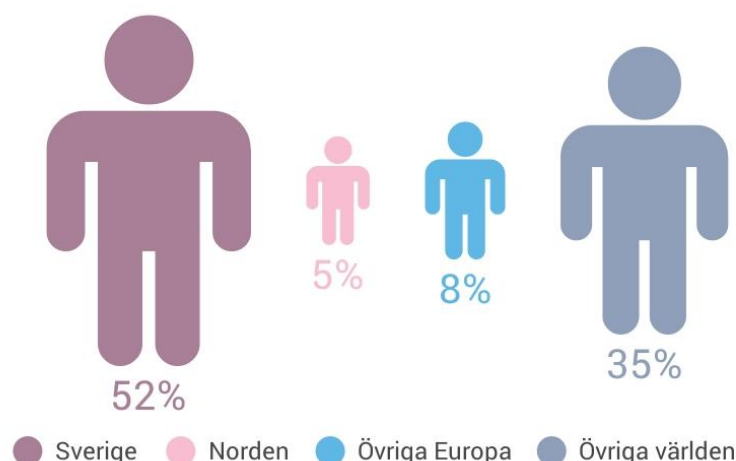
I Figur 3 nedan visas att 52 procent av samtliga kortutbildade personer i åldrarna 20-64 år är inrikes födda. Detta kan jämföras med 11 procent inrikes födda av de som saknar uppgift om utbildningsnivå och 76 procent av de med lägst gymnasial utbildning. Av samtliga personer i åldrarna 20-64 år i Stockholms stad är andelen inrikes födda 72 procent och andelen utrikes födda 28 procent, vilket visar på en överrepresentation av utrikes födda bland de kortutbildade (och framför allt i gruppen uppgift saknas).

Figur 3 Procentuell fördelning av inrikes och utrikes födda uppdelat på utbildningsnivå och befolkningen i Stockholms stad 20-64 år.

Figur 4 på nästa sida visar bakgrund uppdelat på födelseland för kortutbildade personer i åldrarna 20-64 år. Något fler än hälften, 52 procent, är födda i Sverige, 5 procent är födda i ett nordiskt land, 8 procent i övriga Europa länder och 35 procent i länder utanför Europa (inklusive statslösa personer). Detta visar att av de utrikes födda kortutbildade personerna, kommer majoriteten från ett land utanför Europa.

Figur 4 Procent kortutbildade personer 20-64 år per födelse land.

2.2.4 KORTUTBILDADE ÖVER TID

Tabell 3 visar antalet personer i åldrarna 20-64 år som var kortutbildade, hade en gymnasial utbildning eller högre eller saknade uppgift om utbildning mellan åren 2008 och 2013.

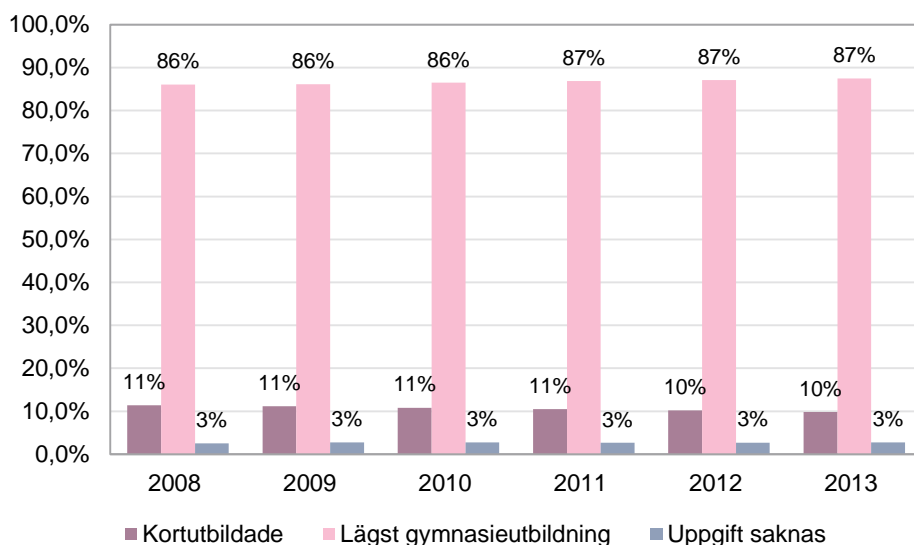
Tabell 3 Antal och procentuell fördelning 2008-2013 för kortutbildade, lägst gymnasieutbildning samt uppgift saknas

Utbildningsnivå	Antal						%	
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2008	2013
Kortutbildade	59 801	59 732	59 189	58 671	57 960	56 723	11,4 %	9,8 %
Lägst gymnasieutbildning	450 951	461 938	472 597	483 753	494 405	504 326	86,0 %	87,5 %
Uppgift saknas	13 432	14 564	14 867	14 725	15 300	15 760	2,6 %	2,7 %

Under perioden syns en svag ökning av antalet personer som hade en gymnasial utbildning eller högre, runt 54 000 individer, medan antalet kortutbildade minskade med knappt 3 100 individer. Samtidigt har gruppen för vilka uppgift saknas ökat med drygt 2 300 individer. Dessa resultat ska sättas i relation till att befolkningen i åldrarna 20-64 år totalt sett ökade under perioden – en trend som alltså inte kan ses för de kortutbildade.

I relativa tal har andelen kortutbildade personer i befolkningen 20-64 år minskat med 1,6 procentenheter mellan 2008-2013. Personer med en gymnasial utbildning eller högre har under samma period ökat med 1,5 procentenheter medan gruppen uppgift saknas ökade med 0,1 procentenheter. Vilket kan ses i Figur 5, finns indikationer på att utbildningsnivån långsamt men stabilt ökat under tidsperioden och att andelen kortutbildade sakta men säkert har minskat.

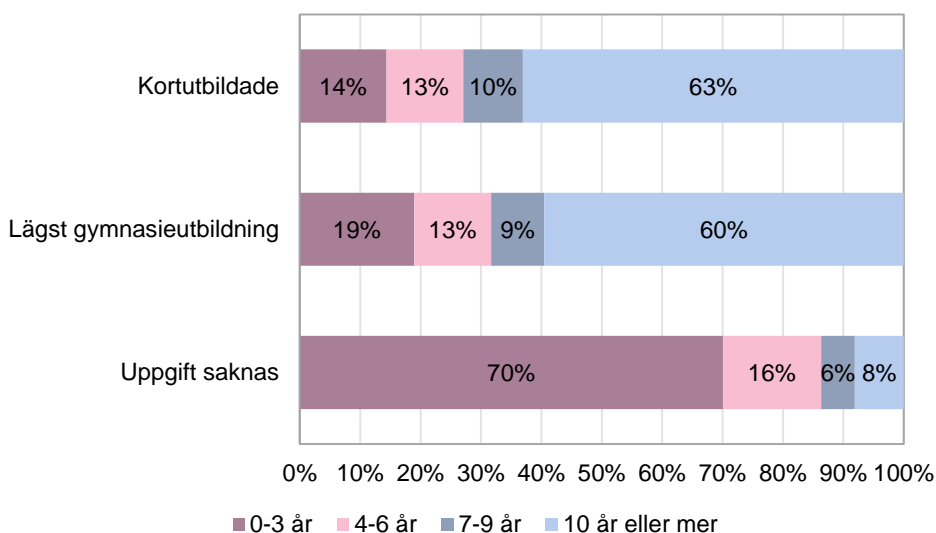
Figur 5 Relativ fördelning 2008-2013 för kortutbildade, lägst gymnasieutbildning samt uppgift saknas

2.2.5 VISTELSETID

Som visades i Figur 4 är 48 procent av samtliga kortutbildade i åldrarna 20-64 år utrikes födda, vilket är en större andel än för personer med gymnasieutbildning eller högre och en klart mindre andel jämfört med de som saknar uppgift om utbildning. Figur 6 visar vistelsetiden i Sverige för dessa personer uppdelat på utbildningsnivå. Då man studerar den procentuella fördelningen efter vistelsetid i Sverige för de 3 utbildningsgrupperna, är det tydligt att de procentuella fördelningarna för de kortutbildade och de med gymnasieutbildning till hög grad liknar varandra – nästan 2 av 3 personer inom båda dessa grupper har vistats i Sverige 10 år eller mer. Däremot är motsvarande andel för gruppen uppgift saknas mindre än 10 procent medan hela 70 procent av gruppen har vistats i Sverige kortare än 3 år.

Figur 6 Procentuell fördelning av vistelsetider uppdelat på utbildningsnivå för personer 20-64 år.

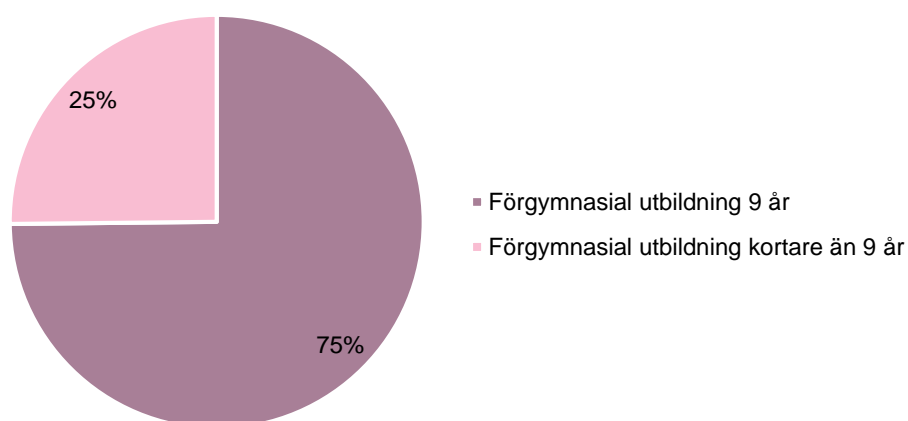
2.3 Uppdelning av de kortutbildade

Kortutbildade personer har hittills i rapporten endast studerats som en sammanslagen grupp personer som inte har en färdigställd gymnasieutbildning. I den registerbaserade aktivitetsstatistiken från SCB finns möjlighet att utskilja följande grupper:

- Personer med en 9-årig förgymnasial utbildning (grundskola eller folkskola)
- Personer med en förgymnasial utbildning kortare än 9 år

Detta medför möjligheter till att mer detaljerat studera kortutbildade efter denna indelning – hur stora dessa två undergrupper är, könsfördelning, åldersfördelning och vilken bakgrund personer inom respektive undergrupp har.⁶ Figur 7 visar att majoriteten av gruppen kortutbildade, 75 procent, har genomfört en 9-årig förgymnasial utbildning vilket motsvarar något mer än 42 000 personer. Observera att benämningen "kortutbildade" fortsättningsvis hänvisar till *samtliga* personer med högst förgymnasial utbildning.

Figur 7 Andel med 9-årig förgymnasial utbildning respektive förgymnasial utbildning kortare än 9 år av samtliga kortutbildade 20-64 år

I Tabell 4 redovisas kortutbildade efter längd på utbildning och bakgrund. Totalt är det ungefär lika stor del inrikes födda som utrikes födda i gruppen kortutbildade, 29 411 respektive 27 312 personer. Däremot finns stora skillnader mellan inrikes födda och utrikes födda kortutbildade med avseende på utbildningens längd. Av inrikes födda personer har endast 1191 personer, det vill säga 4 procent, en förgymnasial utbildning kortare än 9 år. Av utrikes födda personer är andelen betydligt högre, 48 procent. Det kan konstateras att gruppen kortutbildade med en utbildning kortare än 9 år nästan uteslutande utgörs av utrikes födda och att det är väldigt ovanligt att inrikes födda inte genomfört en nioårig förgymnasial utbildning.

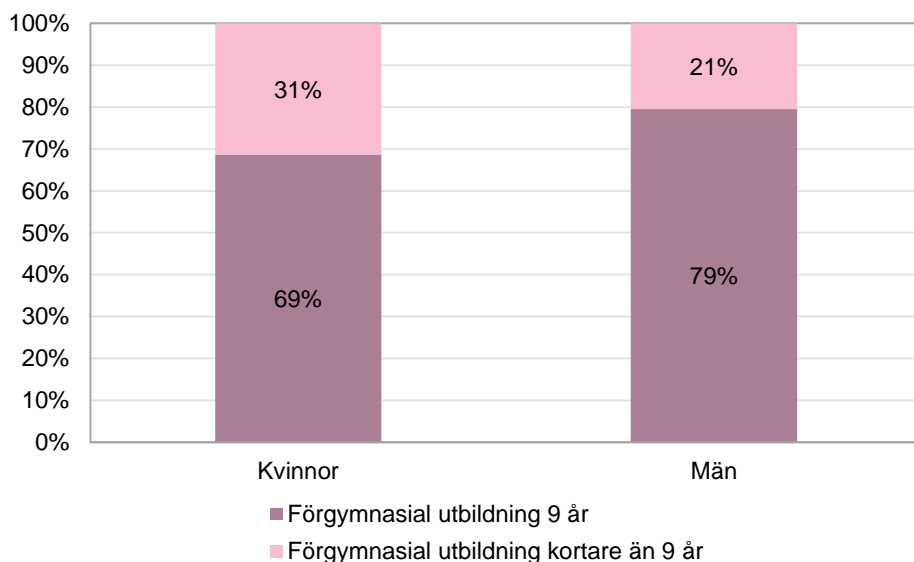
Tabell 4 Antal personer 20-64 år med Förgymnasial utbildning på 9 år och kortare än 9 år, uppdelat på bakgrund.

Bakgrund	Förgymnasial utbildning 9 år	Förgymnasial utbildning kortare än 9 år	Totalsumma
Inrikes födda	28220	1191	29411
Utrikes födda	14230	13082	27312
Totalsumma	42450	14273	56723

⁶ Observera att en mer detaljerad uppdelning av utbildningsnivå, exempelvis för antalet personer som har en påbörjad gymnasieutbildning eller endast har 6 års utbildning, inte finns tillgänglig i RAKS.

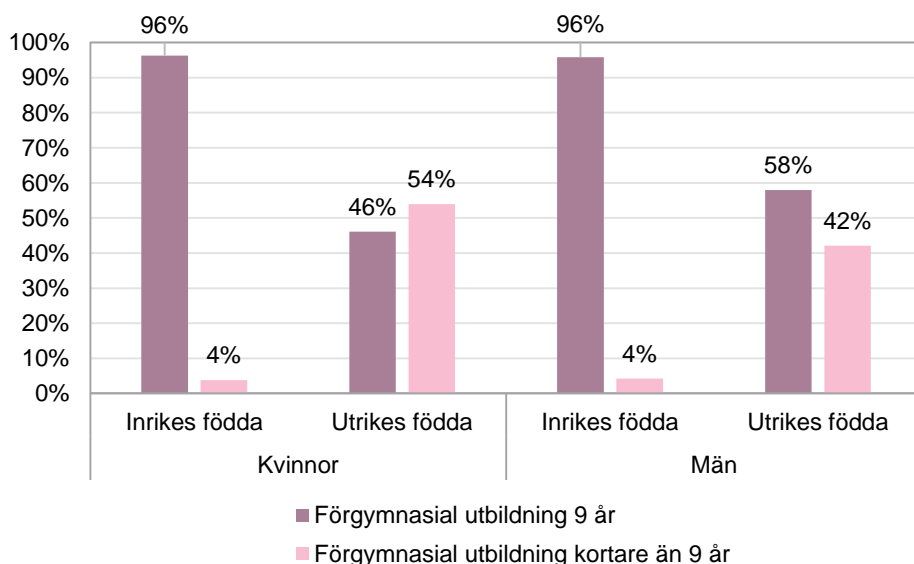
Figur 8 indikerar på en relativt stor könsskillnad vad avser andelen som har förgymnasial utbildning på 9 år – av kortutbildade män är denna andel 79 procent att medan motsvarande andel för kortutbildade kvinnor är 69 procent.

Figur 8 Längd på förgymnasial utbildning för kortutbildade 20-64 år fördelat på kön

Figur 8 ger dock inte hela bilden utan kan brytas ned ytterligare på bakgrund vilket illustreras i Figur 9. Här kan konstateras att nära ingen skillnad finns mellan inrikes födda män och kvinnor avseende utbildningslängd. Figuren indikerar att det är bland utrikes födda som fördelning mellan män och kvinnor skiljer sig åt. Andelen utrikes födda kvinnor med en utbildning kortare än 9 år är 54 procent vilket kan jämföras med andelen för utrikes födda män på 42 procent.

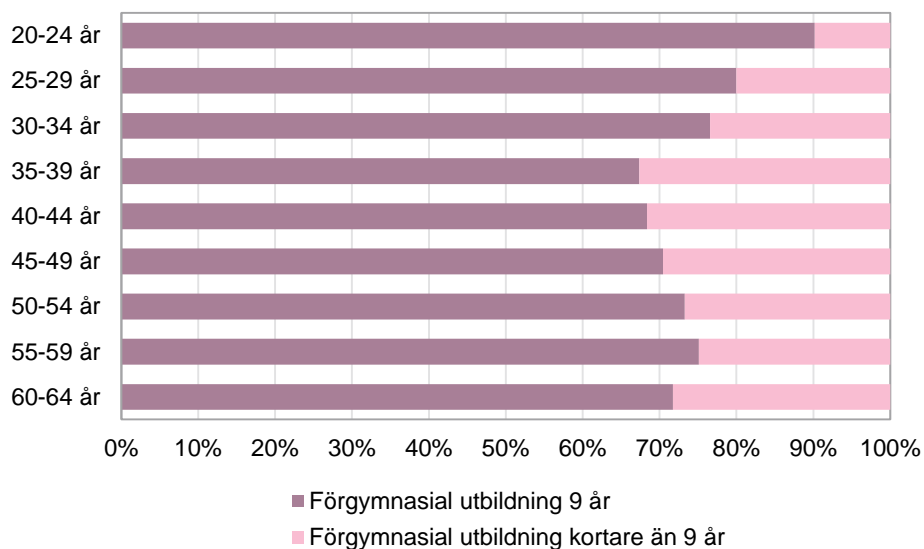
Figur 9 Längd på förgymnasial utbildning för kortutbildade 20-64 år fördelat på kön och bakgrund

I Figur 10 redovisas andelen personer med nioårig respektive kortare än nioårig förgymnasial utbildning per åldersgrupp. Figuren visar att den åldersgrupp där störst andel, 90 procent, av de kortutbildade har genomfört en nioårig förgymnasial är personer som 2013 var i åldern 20-24 år, även bland personer mellan 25 och 29 år är andelen stor, 80 procent. Personer som var i åldern 35-44 år

2013 utgör den grupp där andelen som fullföljt en nioårig utbildning är som lägst, mellan 67 och 68 procent. Det bör tilläggas att andelen utrikes födda bland kortutbildade är som störst i gruppen 35-44 år, ca 60 procent, att jämföras med åldersgruppen 25-29 år där endast 45 procent är utrikes födda. Då personer som har en kortare utbildning än 9 år främst består av utrikes födda får detta genomslag på fördelningen per åldersgrupp.

Figur 10 Andel med förgymnasial utbildning 9 år respektive kortare än 9 år av samtliga kortutbildade 20-64 år fördelat per åldersgrupper

3. Kortutbildades etablering och försörjning

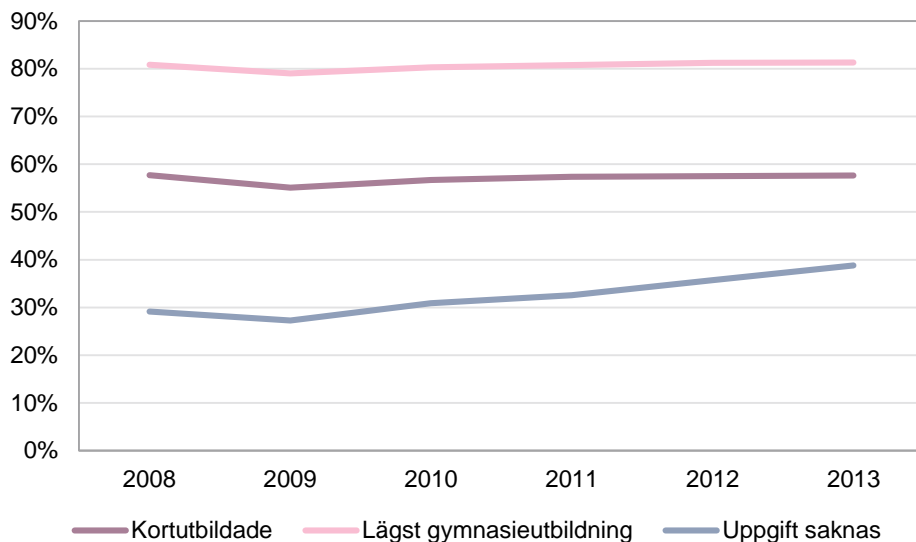
I detta kapitel kommer gruppen kortutbildade att analyseras mer ingående med avseende på etablering och försörjning på arbetsmarknaden. Som presenterades i kapitel 2, består gruppen kortutbildade i åldrarna 20-64 år till en större andel män och utrikes födda jämfört med de med en gymnasial utbildning eller högre. Åldersfördelningen är jämn över åldersklasser. I detta avsnitt fördjupas och förklaras olika aspekter av kortutbildades etablering i relation till etableringen för personer med högre utbildningsnivå samt de som saknar uppgift om utbildning.

Till analysen av de kortutbildades etablering och försörjning har data från Statistiska Centralbyråns Registerbaserade Aktivitetsstatistik (RAKS) använts. Etableringsgraden på arbetsmarknaden som definierad i RAKS kan brytas ned i en rad faktorer. Dessa omfattar inte bara information om förvärvsarbete, utan även information om andra aktiviteter såsom arbetslöshet, sjukskrivningar, pensioneringar, föräldraledighet och studier. Till skillnad från statistik om förvärvsarbetande från RAMS innehåller RAKS statistik för hela 2013, vilket ger möjlighet till mer ingående analyser av aktiviteten på arbetsmarknaden även för personer som jobbat ytterst lite under det aktuella året. I övrigt följer variabeldefinitioner i RAKS samma kriterier som de i RAMS. Sammanfattningsvis kan det konstateras att statistiken i denna rapport kommer att skilja sig något från officiell statistik baserad på RAMS och att ingen direkt jämförelse bör göras mellan dessa två registerbaserade statistikkällor.

3.1 Förvärvsarbete

I Stockholms stad räknas hela 93 procent av den förvärvsarbetande befolkningen som etablerade på arbetsmarknaden enligt den definition som anges i RAKS. Detta visar på att förvärvsarbete är en viktig indikator för hur etableringen på arbetsmarknaden ser ut. I Figur 11 visas förvärvsfrekvenserna över tid för de tre utbildningsgrupperna⁷. För kortutbildade och de med lägst gymnasieutbildning har förvärvsfrekvensen varit relativt konstant över åren, även om de kortutbildade drabbades hårdare av lågkonjunkturen år 2009. För gruppen som saknar uppgift om utbildningsnivå har dock förvärvsfrekvensen stigit med närmare 10 procentenheter sedan år 2008.

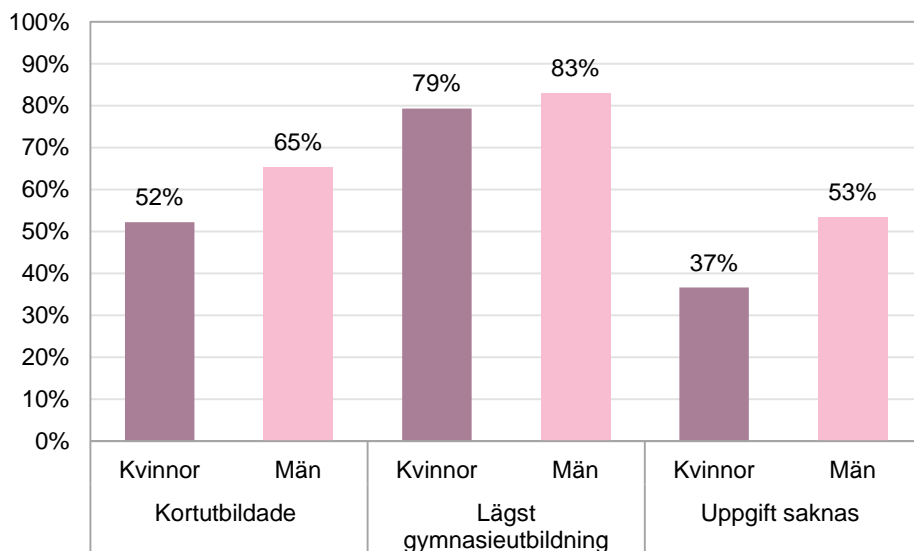
Figur 11 Förvärvsfrekvens över tid för kortutbildade, lägst gymnasieutbildning samt uppgift saknas, 20-64 år

Totalt fanns det i Stockholms stad år 2013 drygt 450 000 förvärvsarbetande personer i åldrarna 20-64 år, vilket motsvarar en förvärvsfrekvens på 78 procent av befolkningen i dessa åldrar. Totalt hade 34 000 kortutbildade personer i Stockholms stad ett förvärvsarbete år 2013, vilket motsvarade en förvärvsfrekvens på cirka 60 procent. Detta var en klart lägre förvärvsfrekvens än för personer med minst en gymnasial utbildning men högre än för personer som saknade uppgift om utbildningsnivå. Figur 12 på nästa sida visar kvinnor och mäns förvärvsfrekvens för de tre utbildningsgrupperna. Bland de kortutbildade var skillnaden mellan män och kvinnors förvärvsfrekvens stor – 52 procent av dessa kvinnor förvärvsarbetade medan motsvarande siffra för män var 65 procent.

⁷ Figur 11 är baserad på data från ODS och kan därför skilja sig något från övriga uppgifter i kapitlet, som är baserade på RAKS.

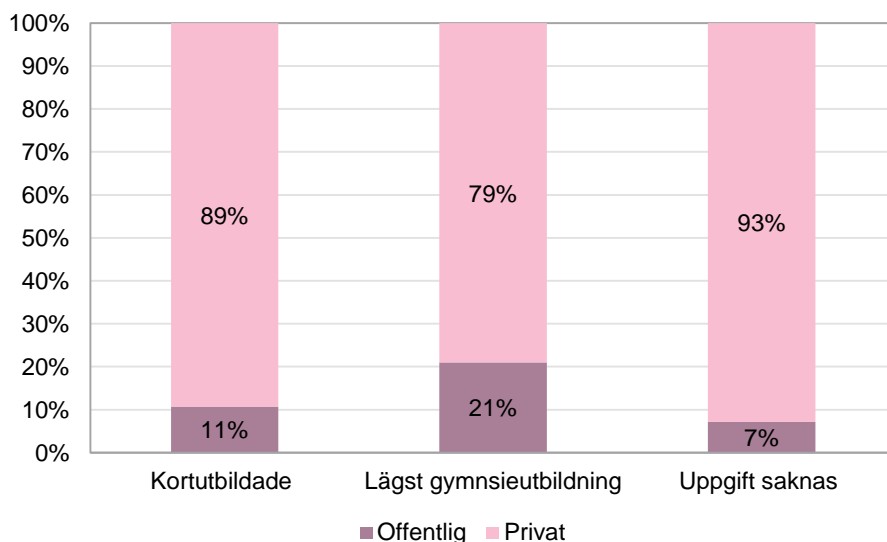
Figur 12 Förvärsfrekvens för kortutbildade, lägst gymnasieutbildning samt uppgift saknas uppdelat på kön.

3.1.1 VAR FÖRVÄRSARBETAR DE KORTUTBILDADE?

Figur 13 nedan visar hur stor andel av de förvärsarbetande kortutbildade som arbetar inom privat⁸ respektive offentlig sektor. Jämfört med de övriga utbildningskategorierna, förvärsarbetar de kortutbildade i lägre utsträckning inom offentlig sektor jämfört med de med högre utbildningsnivå medan andelen förvärsarbetande inom offentlig sektor är lägst för de utan uppgift om utbildning.

Figur 13 Procent förvärsarbetande inom offentlig och privat sektor för kortutbildade, lägst gymnasieutbildning samt uppgift saknas.

Då en mer finfördelad sektorsindelning används, syns att både kortutbildade och de utan uppgift om utbildning i större utsträckning förvärsarbetar inom privat ägda aktiebolag än de med en gymnasial utbildning eller högre. De kortutbildade förvärsarbetar även i hög utsträckning inom Primärkommunal förvaltning och övriga företag. Däremot är man, jämfört med personer med en högre utbildningsnivå, inte lika välrepresenterade inom statlig förvaltning. Tabell 5 visar den procentuella fördelningen av förvärsarbetande personer i åldrarna 20-64 år efter sektor.

⁸ Privat sektor inkluderar även offentligt ägda aktiebolag.

Tabell 5 Procent förvärvsarbetande efter sektor för kortutbildade, lägst gymnasieutbildning och uppgift saknas.

Sektor	% Kortutbildade	% Lägst gymnasieutbildning	% Uppgift saknas
Aktiebolag ej offentligt ägda	68,6 %	61,2 %	71,2 %
Kommunalt ägt företag eller organisation	1,0 %	2,1 %	0,2 %
Landsting	0,5 %	3,4 %	0,5 %
Primärkommunal förvaltning	8,3 %	9,4 %	1,3 %
Statlig affärsverksamhet	0,0 %	0,1 %	0,0 %
Statlig förvaltning	1,9 %	8,1 %	5,4 %
Statligt ägt företag eller organisation	2,9 %	2,8 %	1,0 %
Övrig offentlig institution	0,0 %	0,1 %	0,0 %
Övrigt företag ej offentligt ägda	16,8 %	12,9 %	20,5 %
Totalsumma	100,0 %	100,0 %	100,0 %

De branscher där flest kortutbildade arbetar är Företagstjänster, Handel, Vård och omsorg samt Hotell och restaurang. Totalt sett omfattar dessa branscher fler än 50 procent av stadens förvärvsarbetande kortutbildade. Jämfört med personer med högre utbildningsnivå, finns en klart större representation av kortutbildade inom branscherna Bygghverksamhet, Hotell och restaurang, Transport och Handel. Däremot är representationen lägre inom branscherna Utbildning, Finans- och försäkringsverksamhet samt Information och kommunikation.

Tabell 6 Procent förvärvsarbetande kortutbildade och lägst gymnasieutbildning uppdelat per bransch.

Bransch	% Kortutbildade	% Lägst gymnasieutbildning
Bygghverksamhet	8,7 %	3,8 %
Energi och miljö	0,7 %	0,6 %
Fastighetsverksamhet	1,3 %	1,6 %
Finans- och försäkringsverksamhet	1,7 %	5,4 %
Företagstjänster	17,0 %	17,7 %
Handel	15,5 %	11,9 %
Hotell och restaurang	10,7 %	3,7 %
Information och kommunikation	3,7 %	9,4 %
Jordbruk skogsbruk och fiske	0,2 %	0,1 %
Offentlig förvaltning	2,5 %	7,2 %
Okänd bransch	0,7 %	0,4 %
Personliga och kulturella tjänster m.m.	6,6 %	6,2 %
Tillverkning och utvinning	5,0 %	4,7 %
Transport	9,2 %	4,3 %
Utbildning	5,2 %	10,4 %
Vård och omsorg	11,3 %	12,6 %
Totalsumma	100,0 %	100,0 %

3.1.2 FÖRVÄRVSARBETANDE MELLAN 20-24 ÅR

En möjlig förklaring till att unga personer är kortutbildade är att dessa personer, i en större utsträckning än de med en gymnasial utbildning eller högre, är aktiva på arbetsmarknaden. Dock visar data från RAKS över den huvudsakliga inkomstkällan för personer i Stockholm mellan 20-24 år på det motsatta förhållandet – av de kortutbildade hade 54 procent ett förvärvsarbete som huvudsaklig inkomstkälla under 2013 medan motsvarande siffra för personer med en gymnasial utbildning eller högre var 70 procent. Av personer i åldrarna 20-24 år som saknade uppgift om utbildningsnivå hade endast 34 procent ett förvärvsarbete som huvudsaklig inkomstkälla.

3.2 Anknytning till arbetsmarknaden och etableringsgrad

3.2.1 DEFINITIONER

I RAKS delas individens huvudanknytning till arbetsmarknaden in i sju kategorier som visas i Tabell 7.

Tabell 7 De sju olika anknytningarna till förvärvsarbete under året

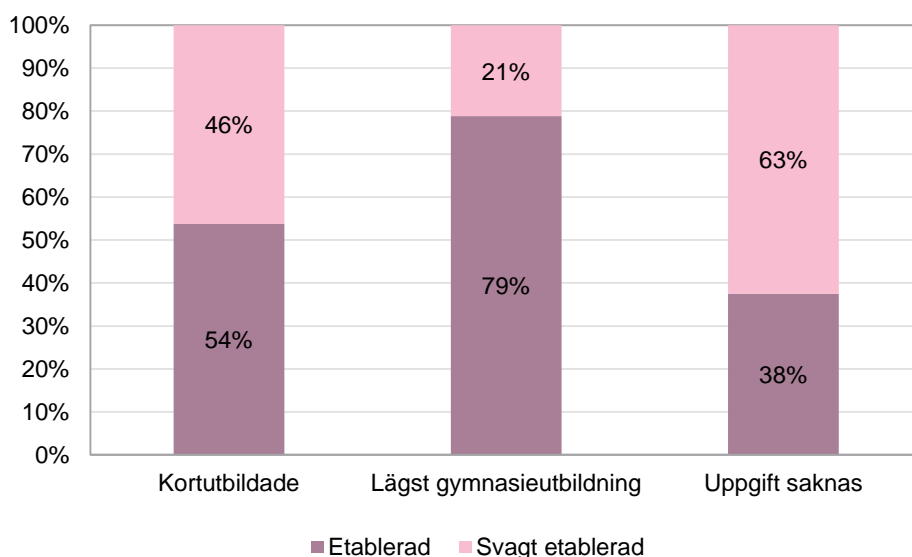
Benämning	Definition
Helårsanställd	F=0 och KTM=jan-dec
Nyanställd	F=0 och KTM=x-dec, x>jan
Avgången	F=0 och KTM=jan-x, x<dec
Delårsanställd	F=0 och KTM=övrigt
Kombinatör	F=1 med KUA
Företagare	F=1 utan KUA
Utan arbete	F=0 och KTM=saknas

Anm. KUA = KU med annan anställning än "anställd i eget AB", avser delägare i fåmansaktiebolag

Skatteverket får varje månad in kontrolluppgifter (KU) ifrån arbetsgivare rörande anställda. Denna information sammanställs i slutet av året i en konsoliderad tidsmarkering (KTM). Tillsammans med uppgiften om individen har varit företagare under året (F=1) eller ej (F=0) så bestäms individens huvudanknytning till arbetsmarknaden.

Etablering såsom den är definierad i RAKS bygger på de månatliga kontrolluppgifterna ifrån Skatteverket gällande individers förvärvsinkomst. För att kunna jämföra olika grupper med dem som varit helårsanställda, som t ex nyanställda och delårsanställda, så beräknas en viktad årsinkomst för varje individ. Om den viktade årsinkomsten är större eller lika med 60 procent av åldersgruppens medianårsinkomst så klassificeras individen som "Etablerad" och annars som "Svagt etablerad". Individer som helt eller delvis bedriver egen näringsverksamhet kan själva i viss mån bestämma nivån på sin förvärvsinkomst, varför deras anknytning till arbetsmarknaden inte analyseras i rapporten. Detta omfattar även de individer för vilka skatteverket saknar kontrolluppgifter, t ex för dem som under året helt saknat förvärvsinkomst. Genomgående i denna rapport kommer etableringsgraden att definieras som andelen personer som är klassade som etablerade utav samtliga personer vid varje jämförelse.

Figur 14 Etableringsgrad efter utbildningsnivå.

3.2.2 ANKNYTNING OCH ETABLERING

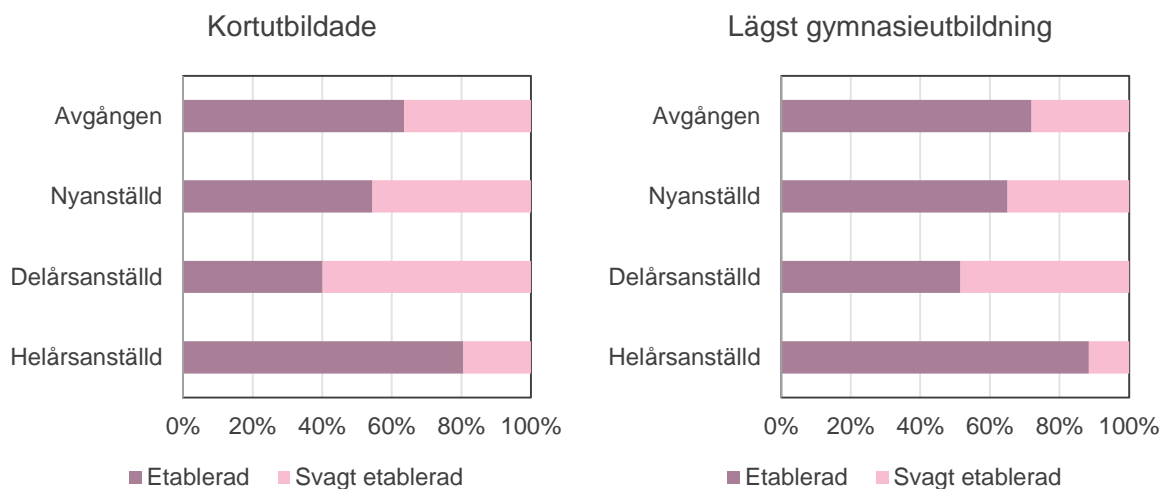
Vilket kan ses i Figur 14 på föregående sida är Etableringsgraden för de kortutbildade är 54 procent vilket är lägre än för de lägst gymnasieutbildning och högre än för de utan uppgift om utbildning. De helårsanställda är den största gruppen sett till antalet svagt etablerade för både kortutbildade och personer med en gymnasial utbildning eller högre. Detta till följd av att det är den största anknyningsgruppen sett till mängden individer. Inom anknyningsgruppen så är dock andelen etablerade helårsanställda större än i någon annan grupp, oavsett utbildningsnivå.

Tabell 6 Antalet etablerade och svagt etablerade efter huvudanknytning till arbetsmarknaden samt utbildningsnivå (ålder 20-64 år)

Anknytning	Etablerad		Svagt etablerad	
	Kortutbildad	Lägst gymnasieutbildning	Kortutbildad	Lägst gymnasieutbildning
Helårsanställd	21 909	295 891	5 289	38 766
Delårsanställd	324	2 727	485	2 562
Nyanställd	1 435	12 806	1 201	6 882
Avgången	1 084	8 422	621	3 280

De relativa fördelningarna för etableringsgrad inom varje anknyningsgrupp visas i Figur 15. Andelarna för de två utbildningsnivåerna är jämförbara, med skillnaden att de kortutbildade har runt 10 procentenheter lägre andel etablerade i varje anknyningsgrupp, vilket följer sig naturligt av att en högre utbildningsnivå ger möjligheter till en tryggare anställning med högre lön.

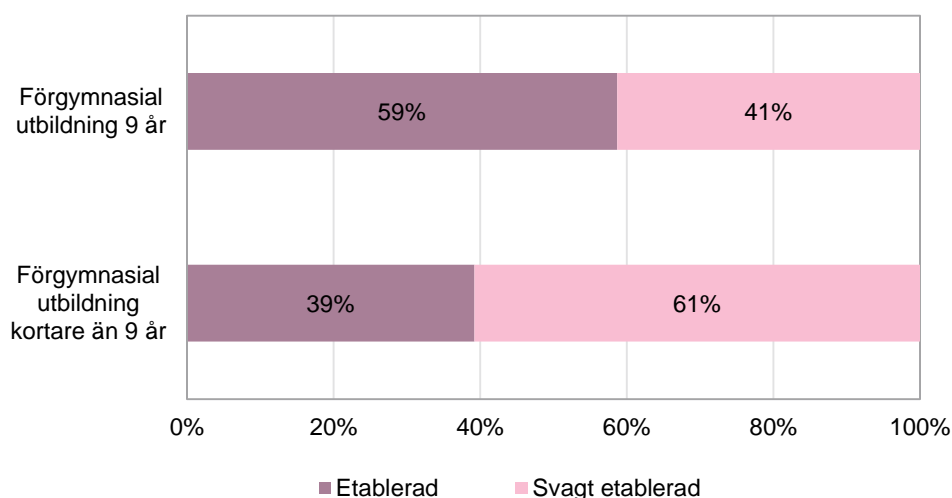
Figur 15 Etableringsgrad efter huvudanknytning till arbetsmarknaden för kortutbildade och lägst gymnasieutbildning.

3.2.3 ETABLERINGSGRAD INOM GRUPPEN KORTUTBILDADE

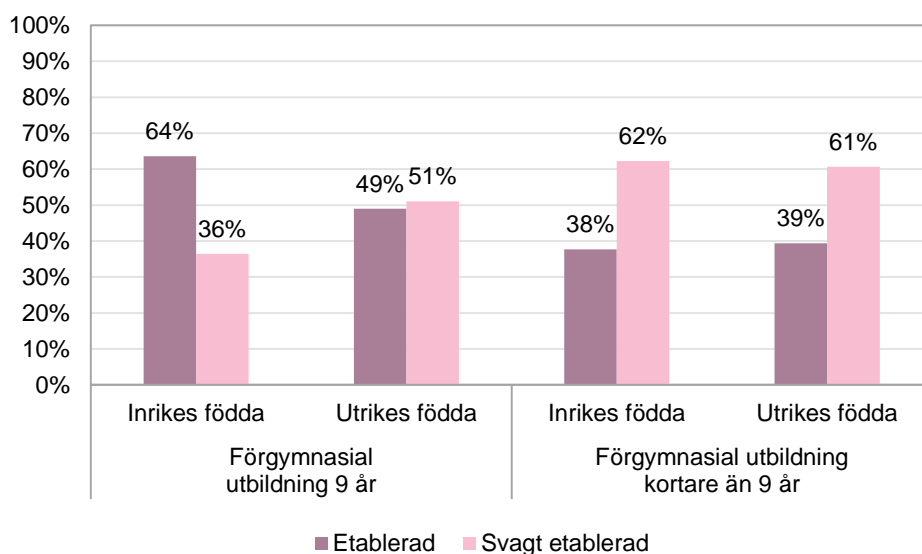
Figur 16 visar etableringsgraden för de kortutbildade med nioårig respektive kortare än nioårig förgymnasial utbildning. Etableringsgraden är klart högre bland kortutbildade med en 9-årig utbildning, 59 procent, att jämföras med en etableringsgrad på 39 procent för kortutbildade med en utbildning kortare än 9 år.

Figur 16 Etableringsgrad för kortutbildade 20-64 år med förgymnasial utbildning på 9 år respektive kortare än 9 år

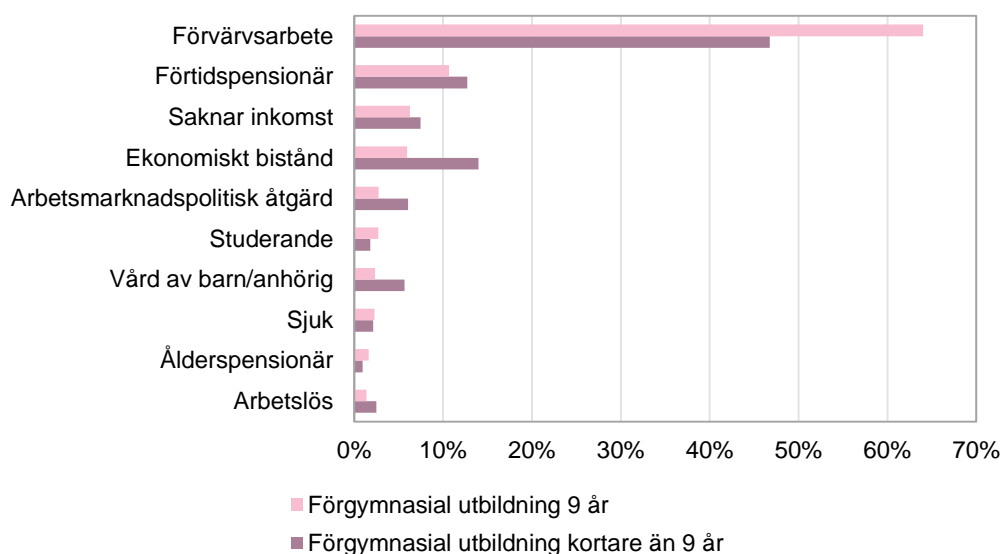
Figur 17 på nästa sida påvisar en skillnad i fördelning av etableringsgrad då bakgrund kontrolleras för. Bland kortutbildade med en utbildning kortare än 9 år påvisas ingen skillnad i etablering mellan inrikes födda och utrikes födda, drygt 60 procent är svagt etablerade och knappt 40 procent är etablerade. Bland personer med förgymnasial utbildning på 9 år skiljer sig dock etableringsgraderna mellan inrikes födda och utrikes födda. 64 procent av inrikes födda bedöms etablerade att jämföras med 49 procent av utrikes födda.

Figur 17 Etableringsgrad för kortutbildade 20-64 år fördelat på längd på utbildningen och bakgrund

I Figur 18 redovisas de två grupperna av kortutbildade efter huvudsaklig inkomstkälla. 64 procent av kortutbildade med en utbildning på 9 år har förvärvsarbete som huvudsaklig inkomstkälla att jämföras med den andra gruppen kortutbildade där andelen enbart är 47 procent. Det kan konstateras att något fler än hälften av personer med förgymnasial utbildning kortare än 9 år har en annan huvudsaklig inkomstkälla än förvärvsarbete.

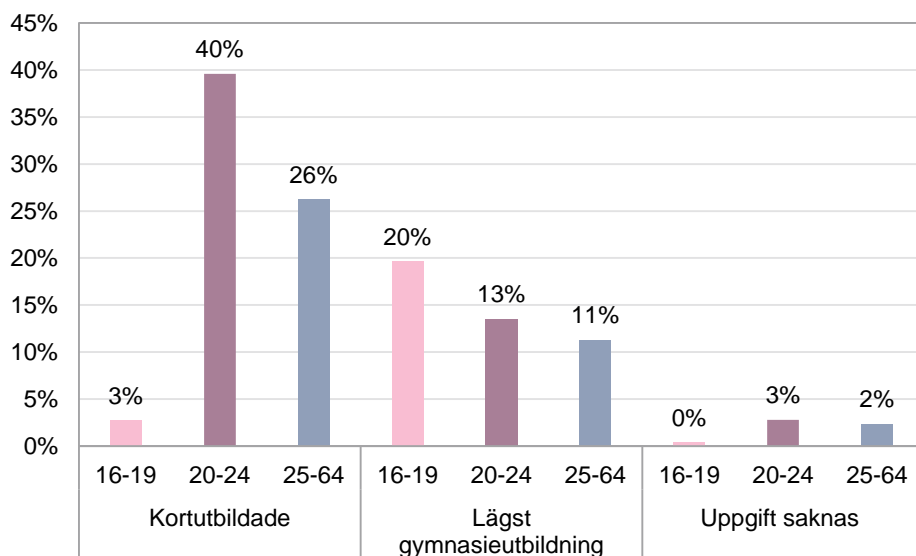
Figur 18 Kortutbildade i ålderna 20-64 år fördelat på utbildningens längd och huvudsaklig inkomstkälla

3.2.4 ARBETSLÖSHET

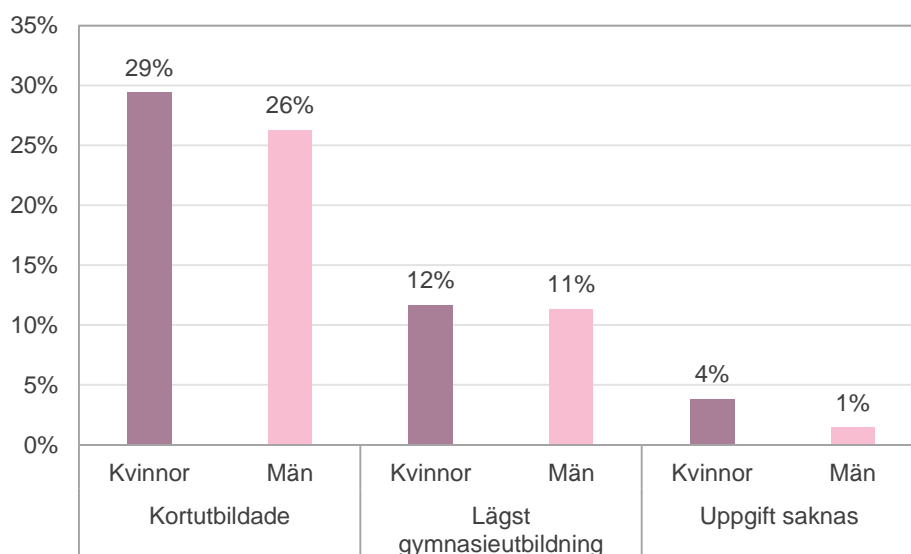
För att undersöka de kortutbildades arbetslöshet och arbetslöshetens längd har information om antalet dagar individen har varit inskriven på Arbetsförmedlingen under år 2013 använts. Bland samtliga invånare 20-64 år i Stockholms stad år 2013 var knappt 13 procent (74 000 individer) inskrivna på Arbetsförmedlingen minst en dag under året. Motsvarande andel för gruppen kortutbildade var det dubbla; närmare 28 procent. Diagrammet nedan redovisar andelarna i större detalj.

Figur 19 Procent inskrivna på Arbetsförmedlingen minst 1 dag av befolkningen, uppdelat på ålder och utbildningsnivå

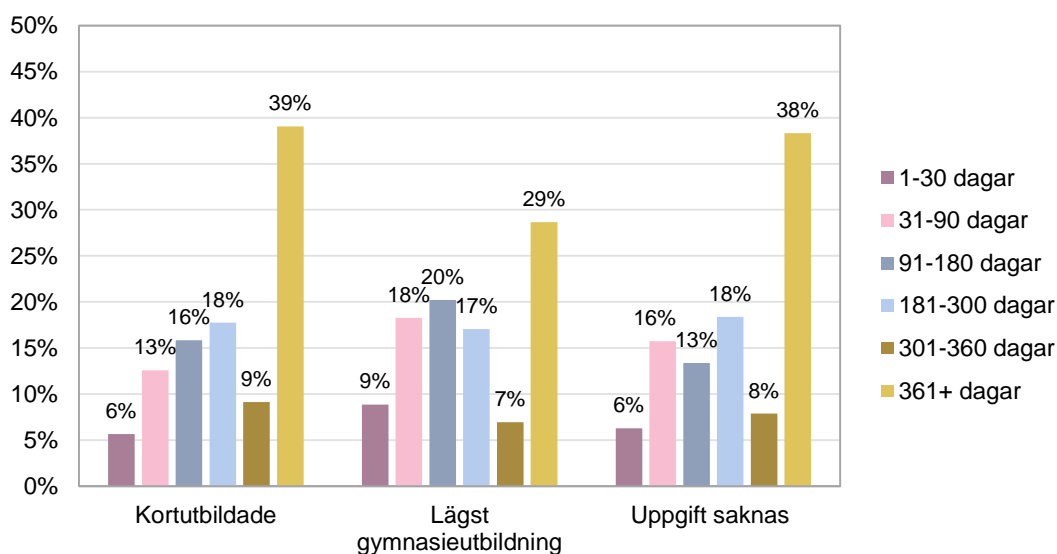
Huvudfokus i denna rapport ligger på gruppen 20-64 år, men det är ändå värt att notera att i gruppen 16-19 år är andelen inskrivna på Arbetsförmedlingen låg för kortutbildade (3 procent) men betydligt högre för de med minst gymnasial utbildning (20 procent). Detta skulle kunna bero på att unga kortutbildade hamnar i andra stödåtgärder, alternativt att de inte slutför gymnasieskolan för att de får arbete, vilket minskar risken för arbetslöshet på kort sikt. Figur 20 visar andelen som varit inskrivna fördelat på kön för gruppen 20-64 år. I figuren syns att andelen inskrivna kvinnor är något högre, framförallt för grupperna kortutbildade och de som saknar uppgift om utbildningsnivå. Det är värt att notera att en låg andel av de som saknar uppgift om utbildning var inskrivna på Arbetsförmedlingen.

Figur 20 Procent inskrivna i åldrarna 20-64 år på Arbetsförmedlingen 1 dag eller mer av befolkningen, uppdelat på utbildningsnivå och kön.

Längden på arbetslösheten är även en viktig faktor att belysa då långa perioder tenderar att leda till ett socialt utanförskap. Figur 21 nedan visar fördelningen för arbetslöshetsdagar inom de tre grupperna. Notera att endast individer som har haft minst en arbetslöshetsdag ingår.

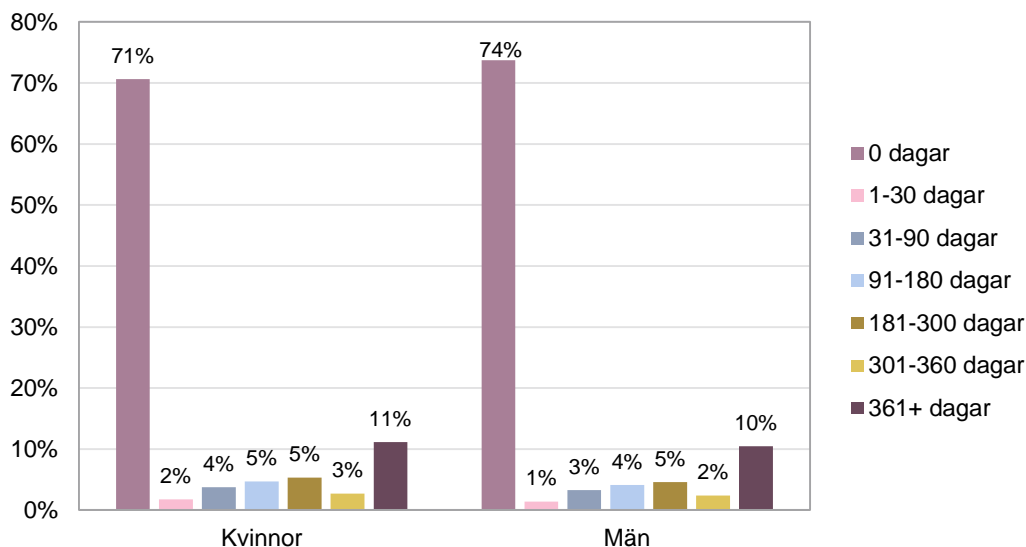
Figur 21 Fördelning av arbetslöshetsdagar inom varje utbildningsgrupp, individer 20-64 år med minst en arbetslöshetsdag.

Figur 21 visar att 39 procent av de arbetslösa kortutbildade (5651 individer) varit inskrivna på Arbetsförmedlingen i mer än 360 dagar. Motsvarande siffra för gruppen med lägst gymnasial utbildning är 29 procent. Sett över hela fördelningen av arbetslöshetsdagar finns dock stora likheter mellan de tre olika utbildningskategorierna.

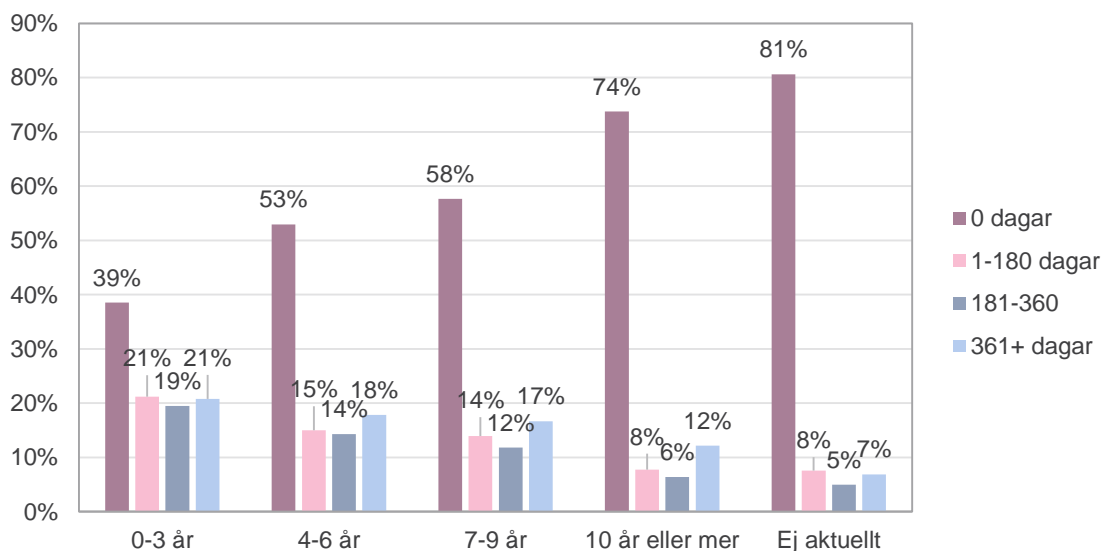
Figur 22 och Figur 23 nedan belyser ytterligare arbetslöshetens längd för de kortutbildade, uppdelat på kön samt vistelsetid (notera att arbetslöshetens längd är annorlunda grupperad i Figur 23 nedan). Som Figur 22 visar skiljer sig fördelningen för arbetslöshetens längd inte nämnvärt mellan kortutbildade kvinnor och män.

Figur 22 Fördelning av arbetslöshetsdagar för kortutbildade i åldrarna 20-64 år uppdelat på kön.

Slutligen belyses längden på de kortutbildades arbetslöshet utifrån vistelsetid i Sverige i Figur 23. Detta ger en bild över hur lång tid det tar för kortutbildade individer att etablera sig på arbetsmarknaden.⁹ Ett starkt samband mellan individens vistelsetid i Sverige och risken för arbetslöshet kan utläsas ur diagrammet – 61 procent av de kortutbildade med en vistelsetid på 3 år eller mindre var inskrivna på Arbetsförmedlingen minst en dag vilket kan jämföras med 26 procent för de som har vistats i landet i mer än 10 år. Däremot har den sistnämnda gruppen fortfarande något högre arbetslöshetstal i jämförelse med individer som är födda i Sverige.

Figur 23 Kortutbildades arbetslöshet, uppdelat på vistelsetid, ålder 20-64 år

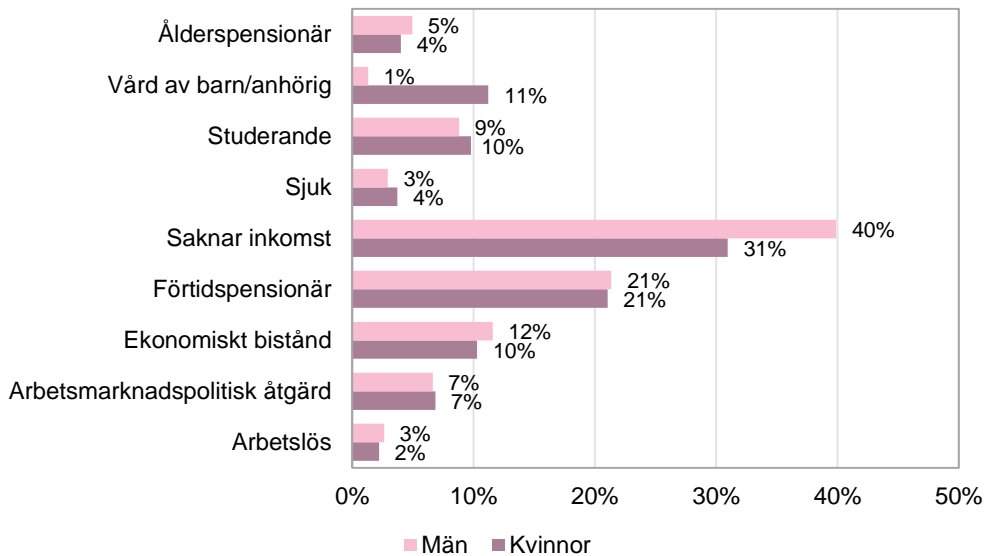

⁹ Gruppen "Ej aktuellt" omfattar individer som är födda i Sverige.

3.3 Individer som varken är i arbete eller studier

Utifrån huvudanknytning i RAKS kan individer som varken har bedrivit näringsverksamhet eller förvärvsarbetat under någon månad på året identifieras. I åldersgruppen 20-64 år rör sig detta om 82 200 individer varav drygt 40 000 är män och 42 000 är kvinnor. Undersöker vi den huvudsakliga inkomstkällan för dessa personer (Figur 24) ser vi att en stor del, drygt 41 procent av männen och 31 procent av kvinnorna, saknar inkomst och att många även får sin huvudsakliga inkomst från Försäkringskassan i form av sjuk/aktivitetsersättning eller ekonomiskt bistånd.

Figur 24 Huvudsaklig inkomstkälla för individer 20-64 år som varken bedrivit näringsverksamhet eller förvärvsarbetat under 2013

Väljer vi utifrån detta att identifiera gruppen som varken är i arbete, studier eller träning som alla individer i diagrammet ovan förutom de som är studerande, i en arbetsmarknadspolitisk åtgärd eller vårdar barn/anhörig så rör det sig om 63 700 individer, eller 11 procent av hela befolkningen i åldrarna 20-64 år.

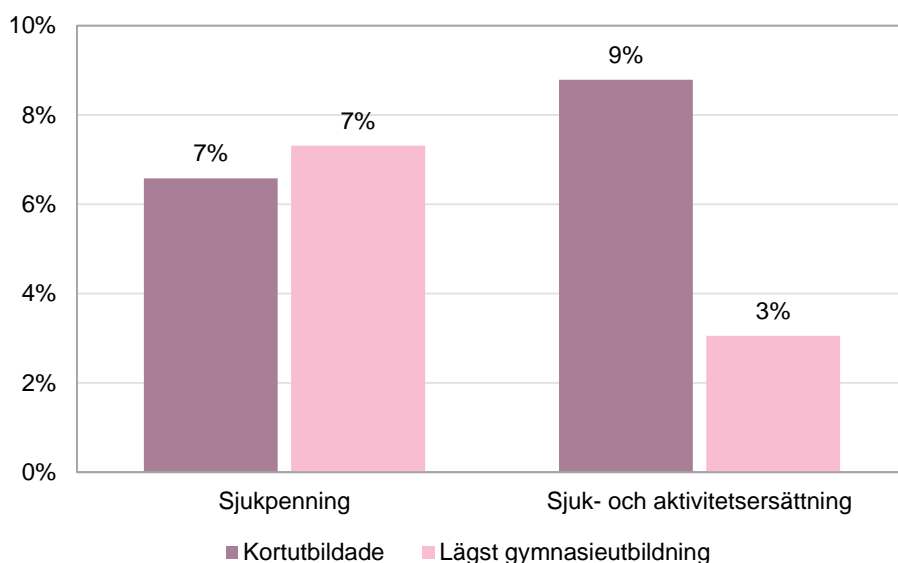
3.4 Ohälsotal

Av samtliga kortutbildade i Stockholms stad i åldrarna 16-64 år¹⁰ hade sammanlagt 7067 personer sjuk-/aktivitetsersättning och 5291 personer sjukpenning under 2013. Figur 25 på nästa sida visar hur stor andel av befolkningen 16-64 år detta motsvarade för kortutbildade i jämförelse med personer med en gymnasial utbildning eller högre. Andelen med sjukpenning skiljer sig inte nämnvärt för de två utbildningsgrupperna. Däremot är andelen kortutbildade med sjuk- och aktivitetsersättning omkring sex procentenheter större än i gruppen för lägst gymnasieutbildning. I Folkhälsomyndighetens rapport Folkhälsan i Sverige Årsrapport 2014¹¹ framhålls hur utbildning kan påverka hälsan på flera sätt såsom lägre hälsorisker i arbetslivet, högre inkomst, mindre ekonomisk utsatthet och stress. Utbildning kan också påverka hur människor betar sig privat, och göra dem bättre rustade att hitta och tillgodogöra sig information om hälsorelaterat beteende.

¹⁰ Statistik om sjukpenning och sjukersättning i ODS går endast att dela upp i åldersklasser på 15 år varvid personer i åldrarna 16-64 år motsvarar befolkningen i detta avsnitt.

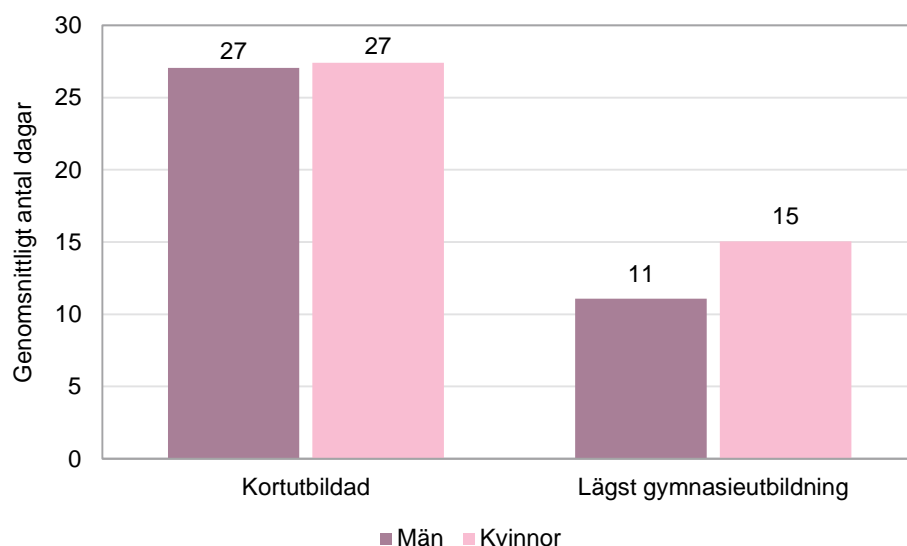
¹¹ <https://www.folkhalsomyndigheten.se/pagefiles/17825/Folkhalsan-i-Sverige-arsrapport-2014.pdf>

Figur 25 Procent med sjukpenning eller sjuk- och aktivitetsersättning i befolkningen 16-64 år för kortutbildade och lägst gymnasieutbildning.

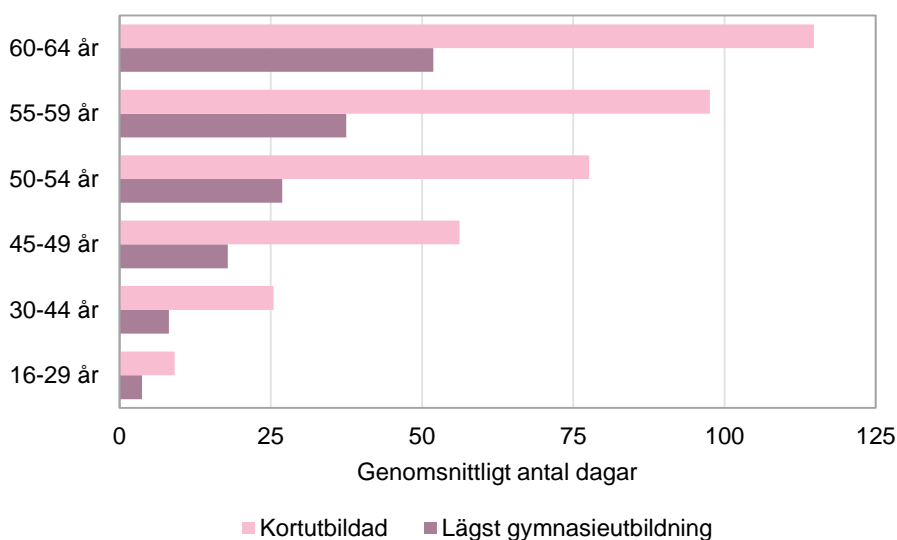
Ohälsotalet definieras som det genomsnittliga antalet utbetalda dagar med sjukpenning, rehabiliteringspenning samt sjuk- och aktivitetsersättning under ett år. Ohälsotalet är klart högre för kortutbildade jämfört med lägst gymnasieutbildning men som Figur 26 visar finns det ingen nämnvärd skillnad mellan könen. För de med lägst gymnasieutbildning kvinnorna är ohälsotalet runt fyra dagar större i jämförelse med männen.

Figur 26 Genomsnittligt antal dagar i befolkningen (16-64 år) med sjuk-aktivitetsersättning eller sjukpenning fördelat på kön och utbildningsnivå

Som kan ses i Figur 27 finns det en klar koppling mellan ålder och ohälsotal där äldre tenderar att ha fler dagar med sjukpenning och sjuk-aktivitetsersättning till följd av en skörare hälsa. Utbildningsnivån har en stark effekt på ohälsotalet i alla åldersgrupper. För samtliga åldersgrupper har de kortutbildade mer än dubbelt så höga ohälsotal jämfört med personer med lägst gymnasieutbildning.

Figur 27 Genomsnittligt antal dagar i befolkningen med sjuk-/aktivitetsersättning eller sjukpenning fördelat på åldersgrupper och utbildningsnivå

4. Kartor

I detta kapitel presenteras 4 kartor med avser att ge en bild av hur stor andel som är kortutbildade i olika delar av staden samt hur etablering varierar över olika områden. De 4 kartorna presenteras på kommande sidor medan tillhörande analys finns nedan.

4.1 Andel kortutbildade per stadsdel

Figur 28 visar andelen kortutbildade i befolkningen i Stockholm stad år 2013 i åldrarna 20-64 år uppdelat per stadsdelsområde och stadsdel. I kartan går färgerna från ljusare (lägre andel kortutbildade) till mörkare (högre andel kortutbildade). Som kan observeras, finns vissa tendenser över stadsdelsområden – i inre staden samt i Bromma, Hägersten-Liljeholmen samt till viss del Älvsjö och Enskede-Årsta-Vantör är andelen kortutbildade generellt sett under 8 procent av befolkningen. I övriga Västerort och Söderort är däremot andelen kortutbildade högre och i många fall över 12 procent av befolkningen.

Som har beskrivits i avsnitt 2.2 i rapporten, finns tydliga kopplingar mellan låg utbildningsnivå och bakgrund då andelen utrikes födda av de kortutbildade är större jämfört med de som har en gymnasial utbildning eller högre. Det är troligt att Figur 28 till stor del visar på just detta fenomen. De stadsdelsområden där andelen kortutbildade är hög, såsom Rinkeby-Kista och Skärholmen, bor även jämförelsevis högre andel utrikes födda.

4.2 Förändring av andel kortutbildade 2008-2013

I Figur 29 visas hur andelen kortutbildade i befolkningen i Stockholms stad 20-64 år har förändrats över tid mellan åren 2008-2013 i olika stadsdelar. Dessa resultat är intressanta då andelen kortutbildade har minskat i en stor majoritet av Stockholms stadsdelar – endast i 6 stadsdelar har andelen kortutbildade ökat mellan dessa år. Dessa resultat kan, vilket även nämndes i avsnitt 2.2.4, förklaras av att det totala antalet kortutbildade 20-64 år mellan åren 2008-2013 minskat något till totalt 57 000 personer samtidigt som befolkningen i Stockholms stad under samma tidsperiod stadigt ökat. Sett över staden som helhet finns många av de största procentuella minskningarna av andelen kortutbildade i inre staden, Bromma, Hägersten-Liljeholmen och Älvsjö vilket i kartan representeras av

ljusgrå och ljusblå områden. Däremot har andelen kortutbildade överlag inte minskat i lika stor utsträckning i stadens yttre delar.

4.3 Etableringsgrad och andel med utbildning kortare än 9 år

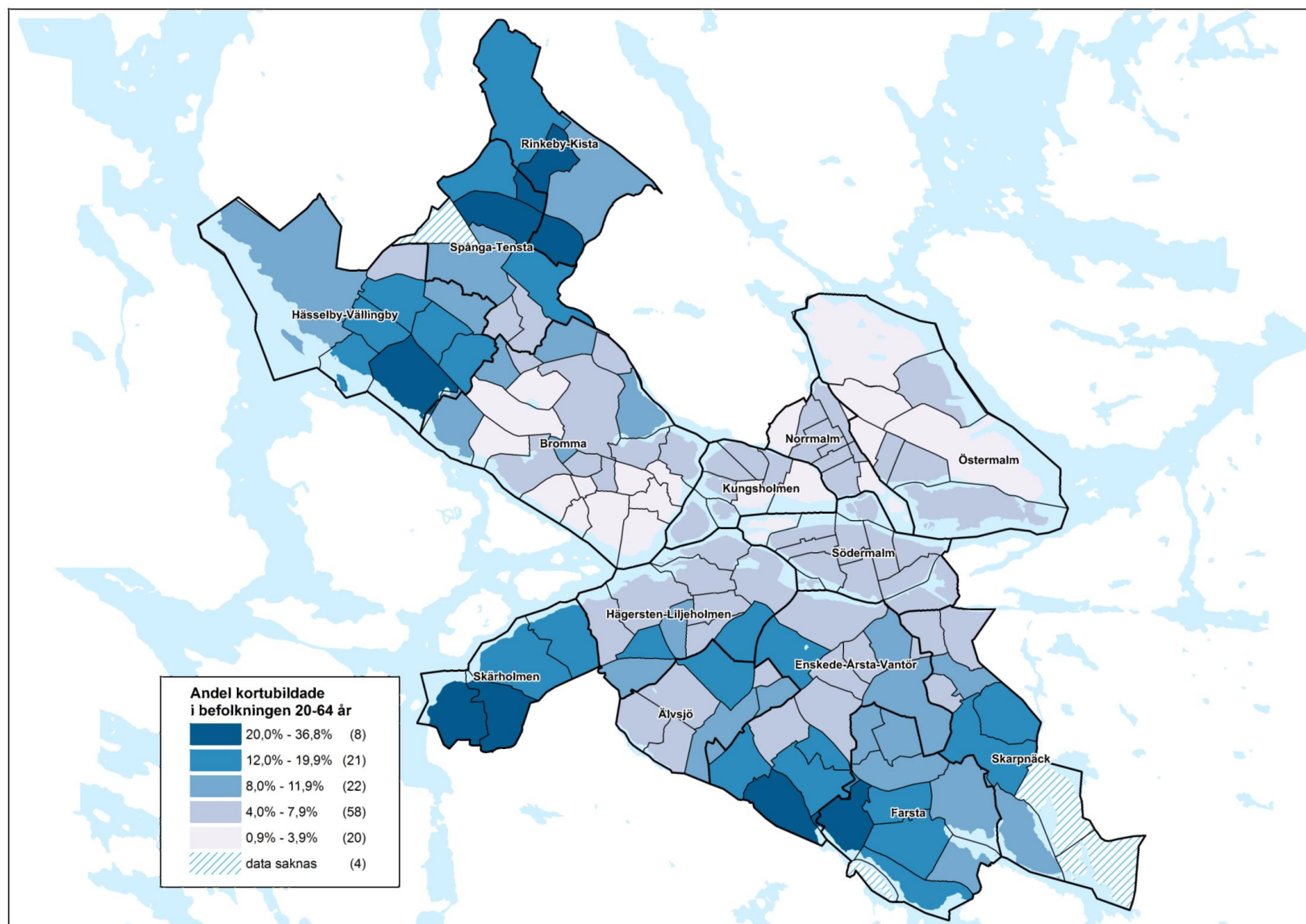
Figur 30 och Figur 31 visar kartor på stadsdelsområden över etableringsgrad respektive andel med utbildning kortare än 9 år som andel av samtliga kortutbildade 20-64 år.¹² Båda dessa kartor visar en rangordning av stadsdelsområden där mörkblått indikerar en högre andel (dvs. högre etableringsgrad och högre andel med utbildning kortare än 9 år) och ljusblått en lägre andel.

Av samtliga stadsdelsområden är etableringsgraden högst för kortutbildade på Östermalm, följt av Bromma och Hägersten-Liljeholmen medan de 3 stadsdelsområdena med lägst etableringsgrad för kortutbildade i Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta och Skärholmen.

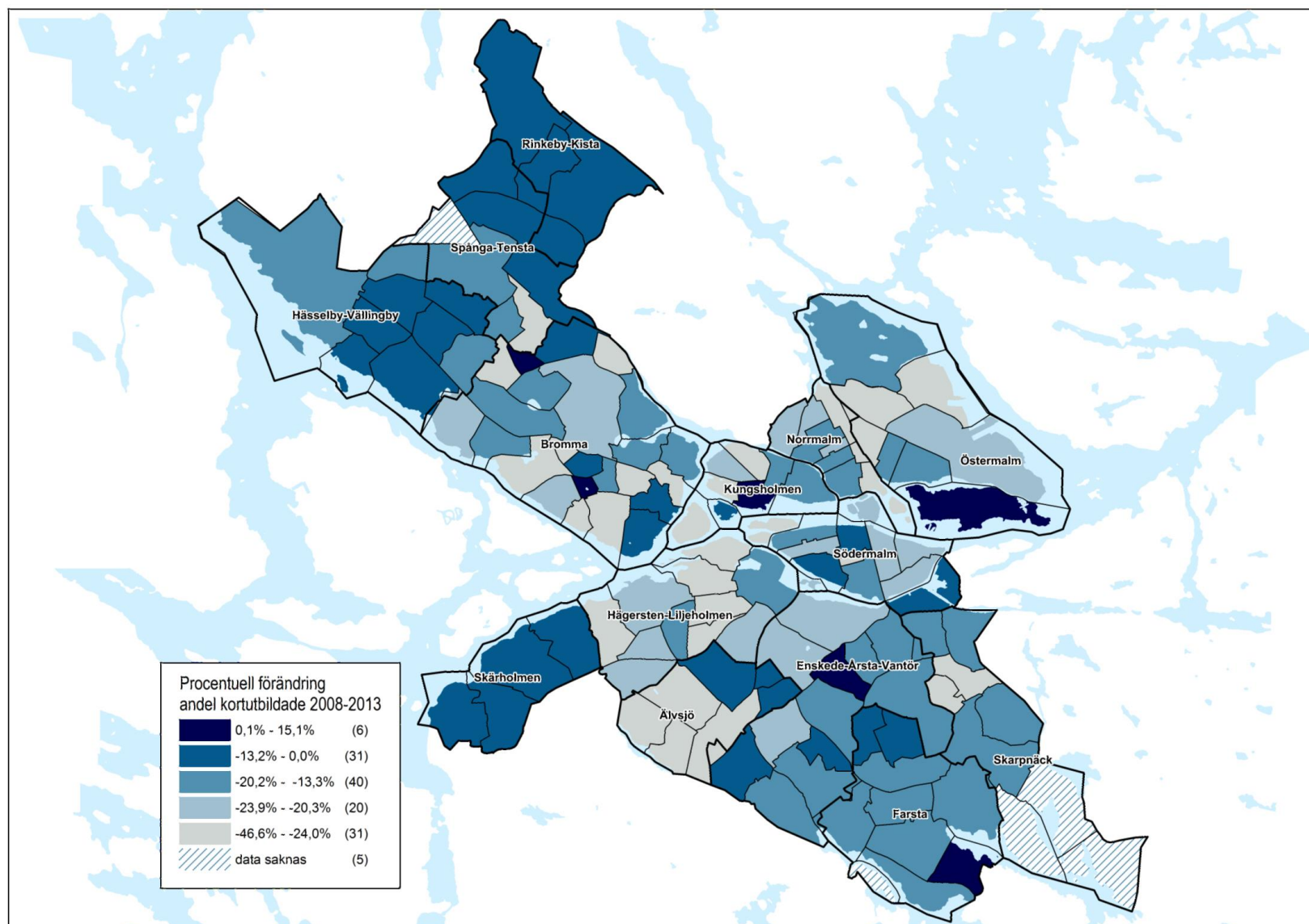
Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta och Skärholmen är även de stadsdelsområdena i staden som har högst andel kortutbildade med en utbildning kortare än 9 år. I områden i inre staden däremot, finns en lägre andel kortutbildade med utbildning kortare än 9 år (och andelen med utbildning 9 år).

¹² Då många stadsdelar endast har ett fåtal kortutbildade, blir spridningen i etableringsgrad för kortutbildade per stadsdel för stor för att analyseras. Därav visas endast karta per stadsdelsområden.

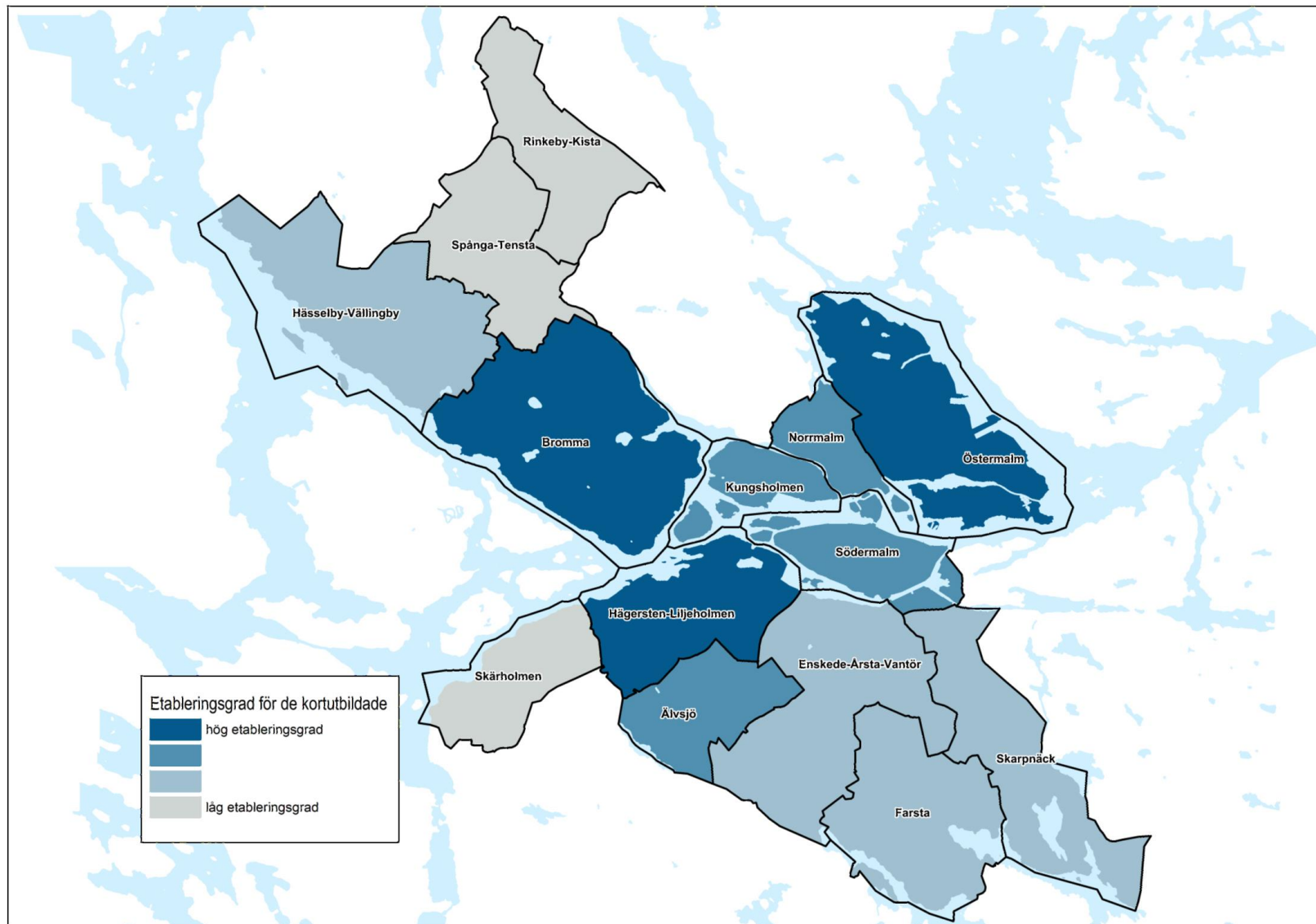
Figur 28 Andel kortutbildade i befolkningen 20-64 år per stadsdel och stadsdelsområde

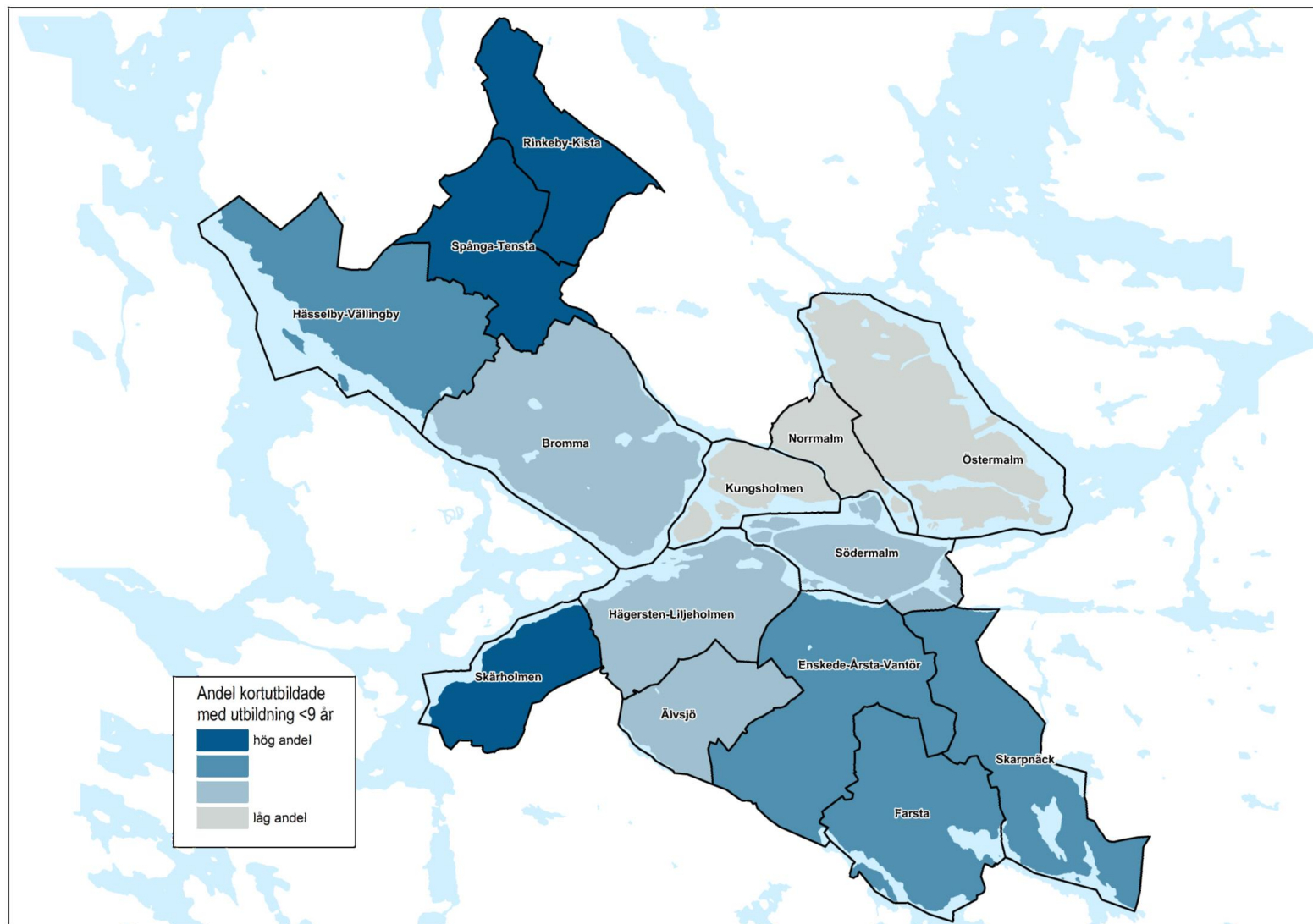
Figur 29 Procentuell förändring för andel kortutbildade i befolkningen 20-64 år mellan åren 2008-2013 per stadsdel och stadsdelsområde

Figur 30 Etableringsgrad bland de kortutbildade 20-64 år per stadsdelsområde

Figur 31 Andel kortutbildade 20-64 år med utbildning kortare än 9 år per stadsdel

5. Slutsatser

De personer som högst har en förgymnasial utbildning, och som i rapporten benämns som kortutbildade, utgör 10 procent av befolkningen i Stockholms stad i åldrarna 20-64 år. Sett över den senaste 5-årsperioden har andelen kortutbildade minskat i förhållande till befolkningen, främst till fördel för de som har en högre utbildningsnivå, vilket bekräftar trenden med generell stigande utbildningsnivåer för befolkningen i Stockholms stad.

De kortutbildade skiljer sig på många sätt från de som har lägst en gymnasial utbildning eller högre samt de som saknar uppgift om utbildningsnivå. Som statistiken i avsnitt 2 visar, består de kortutbildade i åldrarna 20-64 år av en större andel män än kvinnor jämfört med de som har en gymnasial utbildning eller högre. Bland de kortutbildade finns även en högre andel utrikes födda. I jämförelse med de som saknar uppgift om utbildning är andelen inrikes födda betydligt högre bland de kortutbildade. Resultaten visar också att de kortutbildade som grupp har mer gemensamt med de som har en gymnasial utbildning eller högre än de som saknar uppgift om utbildning. Framför allt gäller detta vistelsetider för de utrikes födda – nästan två tredjedelar av personerna i dessa två grupper har vistats i Sverige 10 år eller mer medan motsvarande andel är under 10 procent för de som saknar uppgift om utbildning.

I rapporten är det huvudsakliga fokusområdet etableringen på arbetsmarknaden för de kortutbildade i relation till de övriga utbildningsgrupperna. De kortutbildade har både lägre förvärvsfrekvens och svårare att etablera sig på arbetsmarknaden än de med en längre utbildning år 2013. Förvärvsfrekvensen för de kortutbildade var knappt 60 procent och etableringsgraden 54 procent, vilket kan jämföras med 81 respektive 79 procent för de med lägst gymnasial utbildning. I jämförelse med de som saknar uppgift om utbildning har dock de kortutbildade både högre förvärvsfrekvens och etableringsgrad. Vad gäller könsskillnader så har kvinnor lägre förvärvsfrekvens än män och könsskillnaden är större för de kortutbildade än de med längre utbildning. Även i gruppen som saknar uppgift om utbildning är könsskillnaden i förvärvsfrekvens betydande.

Resultaten i rapporten visar även att det finns en polaritet inom gruppen kortutbildade – då man delar upp de kortutbildade i de som har slutfört respektive inte har slutfört en 9-årig utbildning ser man att hela 96 procent av de inrikes födda kortutbildade har en förgymnasial utbildning på 9 år medan motsvarande siffra för utrikes födda är 52 procent. Dessa skillnader förstärks ytterligare av etableringsgraderna för dessa grupper – de som har en 9-årig utbildning har en etableringsgrad på 59 procent jämfört med 39 procent för dem med en utbildning som är kortare än 9 år. Resultaten visar därutöver på vikten av att inte betrakta kortutbildade som en homogen grupp. Det är troligt att de som har 9 års utbildning är mer lika de som har lägst en gymnasial utbildning än de som har kortare än 9 års utbildning. På motsvarande vis finns likheter mellan de kortutbildade med utbildning kortare än 9 år och de utan uppgift om utbildning vad gäller etablering på arbetsmarknaden – båda dessa grupper ligger exempelvis på samma nivå vad gäller etableringsgrad (knappt 40 procent).

Jämfört med personer med högre utbildningsnivå, finns en klart större representation av kortutbildade inom branscherna Byggverksamhet, Hotell och restaurang, Transport och Handel. Intressant att tillägga är att både Handel och Byggverksamhet är branscher med stark tillväxt de senaste åren, men som är förhållandevis känsliga för konjunktursvängningar. Det finns därför en risk att de kortutbildade drabbas förhållandevis hårt av lågkonjunkturer.

Arbetslöshet är en annan aspekt av arbetsmarknadssituationen som har jämförts mellan kortutbildade och övriga grupper. Bland de kortutbildade var drygt en fjärdedel inskrivna minst en dag på Arbetsförmedlingen under år 2013, i jämförelse med 11 procent för de med gymnasieutbildning eller högre. Bland individer som saknar uppgift om utbildning hade endast 1 procent varit inskrivna på Arbetsförmedlingen under året. Även vad gäller arbetslöshetstalet så är det högre för kvinnor än män i samtliga tre utbildningsgrupper och könsskillnaden är något större bland kortutbildade än de med

minst gymnasial utbildning. Längden på arbetslösheten är en annan viktig faktor – av de kortutbildade som var arbetslösa minst en dag under 2013 var en hög andel långtidsarbetslösa. Närmare hälften av alla kortutbildade var arbetslösa i mer än 300 dagar vilket var betydligt högre än för de med lägst gymnasieutbildning men i linje med de som saknar uppgift om utbildning. Det finns även ett starkt samband mellan vistelsetid i Sverige och längd på arbetslösheten inom gruppen kortutbildade, och sambandet kvarstår även efter 10 år eller längre vistelse i Sverige.

Andelen kortutbildade med sjuk- och aktivitetsersättning är omkring sex procentenheter högre än för de med lägst gymnasieutbildning. Genomgående är också ohälsotalen högre för de kortutbildade, detta för samtliga åldrar.

Uppdelat per stadsdelsområde och stadsdel framgår att andelen kortutbildade i befolkningen 20-64 år generellt sett är lägre i inre staden samt i Bromma och Hägersten-Liljeholmen och högre i övriga Västerort och Söderort. En trolig samvarierande faktor till andelen kortutbildade i olika stadsdelar är andelen utrikes födda – i stadsdelsområden där andelen kortutbildade är hög, såsom Rinkeby-Kista och Skärholmen, bor även jämförelsevis högre andel utrikes födda. Anmärkningsvärt är att andelen kortutbildade bara har ökat i 6 stadsdelar mellan åren 2008-2013. Det finns en viss spridning över stadsdelsområden i etableringsgraden bland kortutbildade och andelen med utbildning kortare än 9 år – högst är båda dessa andelar i stadsdelsområden i inre staden.